

KODĖL NEIŠNAUDOJAME SAVO POLITINĖS ĮTAKOS?

Antanas Butkus

Šiomet yra prezidentiniai rinkimai. Trumpai pažiūrėkime kas Amerikos gyvenime nulemia jos žmonių pasirinkimą ir jį palyginti su išeivijos lietuvių motyvais dėl prezidento rinkimų.

Amerikiečiai didžiuojasi savo valstybės supergalybine padėtimi, tačiau rinkimuose daugiausiai juos domina asmeniniai, net savanaudiški reikalai. Jie daugumoje balsuoja už tą partiją ir tą prezidentinį kandidatą, kuris pažada nekelti federalinių mokesčių ir kuris žada kitų ekonominių lengvatų.

Iš kitos pusės, lietuvių dauguma didesnę dėmesį kreipia į JAV užsienio politiką ir jų balsai atiduodami už prezidentinį kandidatą, kuris žada išlaikyti ir dar pakelti Amerikos galybę, kuris žada Amerikos pagalbą Sovietų pavergtom tautom. Tą žadėjo ir prezidentas Bushas kiekvieną Vasario 16-tąją. Jo vieši pažadai mus guodė ir dėl to mes rėmėme jo kandidatūrą į prezidento postą.

Kaip gerai atsimename, atėjus lemiamai valandai, prezidentas Bushas negalėjo apsispręsti ir bijojo, kad Lietuvos ir kitų Baltijos respublikų nepriklausomybės atsišalinimo pripažinimas nepakenktų tuometiniam Sovietų sąjungos prezidentui Gorbačioviui. Trumpai tariant prez. Bushas mūsų tėvynę kaip ir išdavė ir tik kai Sovietų sąjunga sugriuvo ir kai veik visos Vakarų valstybės de jure Lietuvos respubliką pripažino, ją pripažino ir prez. Busho vyriausybė. Ačiū labai!

Palyginkime Amerikos lietuvių su čia gyvenančiais žydais. Pastarieji savo didelę politinę įtaką sugeba gerai išnaudoti savo interesams. Prieš atiduodami savo balsus jie būsimiems kandidatams stato savus reikalavimus ir tik po to, kai gausna jų pažadus, už juos balsuoja ir balsuoja vieningai ir gausiai. Mūsų balsai daugumoje pasiskirsto, tuo jie lieka neutralizuojami priešiškių kandidatų. Pagaliau ar nebūtų pats laikas ir mums pasimokyti. Tai turėtume padaryti dar šiais metais. Jeigu sutartume ir

vieningai vykdytume, esu tikras, kad su mumis daug daugiau skaitytųsi ypatingai, jeigu pajėgtume susitarti ir su čia gyvenančiais esais ir latviais.

Pernai prezidentui Bushui pavyko suorganizuoti Jungtinių Tautų koaliciją prieš Irako agresiją Kuveite. Žinoma, čia daug padėjo ir Kuveito bei Saudi Arabijos nafta...

Prezidentinio rinkimo sezone prasidėjus, prez. Busho populiarumas smarkiai nukrito. Vos 39% balsuotojų pasisako už jį. Net pora demokratų geriau už jį stovi. Bushui prikišama, kad jis per daug dėmesio kreipia į pasaulinę politiką, tuo apleisdamas vidaus ekonomiką. Labai kenkia ir krašte didesnė bedarbė. Tad jau kuris laikas, kai prezidentas Bushas "užmiršo", kad JAV yra pasaulinė galybė ir kad jai pirklauso pasaulio vadavimas. Sakoma, kad net jo pirmtakas prezidentas Reaganas yra Busho vadavimu labai nepatenkintas. O buvęs prezidentas Niksonas savo didelį nepasitenkinimą ir protestą išreiškė atskiru memorandumu ir jį paskleidė tarp draugų ir užsienio politikos ekspertų. Prez. Niksonas apkaltino prez. Bushą ir valstybės sekretorių Bakerį už per menką rėmimą demokratinės revoliucijos Rusijoje.

Prez. Niksonas kaltina prez. Bushą ir kitus prezidentinius kandidatus, kad jie rinkiminės kampanijos

Džiaugiamės, kad mūsų jaunimas aktyviai įsijungia į Lietuvos nepriklausomybės įtvirtinimą. Štai vaizdai iš Bostono.

Viršutinėje nuotraukoje: S. Šnipaitė, R. Kulbytė, E. Kazlaitė, N. Veitaitė, N. Šnipaitė, R. Kalvaitytė, R. Bobelytė-Kulbienė. Prie mikrofono G. Čepas.

Apatinėje nuotraukoje: P. Kazlas, R. Veitas, B. Veitas, A. Skabeikis, T. Ashmanskas, B. Banaitis, V. Dilba, A. Kupčinskas ir V. Čepienė – dalyviams įseganti gėlės.

metu visai ignoruoja šį labai svarbų klausimą. Niksonas karštai tvirtina, kad jeigu Jelcino pastangos pertvarkyti Rusiją į demokratinę laisvą rinką nepasiseks, viskas bus prarasta, kas nuo (Nukelta į 10 psl.)

DAKTARŲ DIENA

N. Juškėnienė MD

Šiomet, kovo 30 d., bus švenčiama Daktarų diena. Prieš 150 metų Jeffersono mieste, GA, Dr. Crawford W. Long pirmą kartą panaudojo eterį, kaip anesteziją ligoniui užmigdyti operacijos metu. Šią dieną ir dabar JAV ligoninėse, gydytojų kabinetuose, chirurginiuose centruose, – gydytojai yra puošiami raudonais gvazdikais ir vaišinami kiekviena ligoninė skyriuje.

Dr. Long neskelbė pasauliui apie savo eterio anesteziją ir beskausmines operacijas. Vėliau, 1846 m. spalio 16 d., Dr. William Morton pademonstravo eterio anesteziją Massachusetts General ligoninėje. Bostono Medical ir Surgical žurnalai atspausdino straipsnius apie Dr. W. Morton ir

jo anesteziją. Tada ir Dr. C. Long 1849 m. paskelbė jo ankstyvesnes operacijas Southern Medical žurnale. Būdamas labai kuklus ir didelės praktikos užimtas gydytojas, neturėjo laiko ginčytis dėl pirmenybės anestezijos atradime.

1933 m. kovo 30 d. Barrow apskrityje (Georgijoje) gydytojų draugijos moterų pagalbinis vienetas pirmą kartą šventė Daktarų dieną. Pradininkė buvo ponė Eudora Brown Almond. Ji sukvietė į savo namus apylinkės gydytojus ir jų žmonas pietums. Prie Dr. C. Long ir kitų gydytojų kapų buvo padėtos gėlės. Pietų metu buvo iškeltas sumanymas kasmet švęsti Daktarų dieną. Nei šeiminiškė, nei jos

(Nukelta į 2 psl.)

Kovo 11-toji Clevelande Dievo Motinos parapijos bažnyčioje. Nuotraukoje: LB Clevelando apylinkės atstovė S. Šukienė atneša šv. Mišių auką. Priima kun. G. Kijauskas, patarnaujojas Matas Laniauskas.

V. Bacevičiaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **LIETUVOS VALSTYBĖ NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIKAIS** kituose kraštuose turėjo 21 ambasadas. Dabar, taupant lėšas, kol kas tėra 15 ambasadų, bet jos laikui bėgant, gausės iki panašaus dydžio, kaip buvę prieškariniais laikais. Kiti kraštai Lietuvoje kol kas turi tik 13 ambasadų. Jų būtų daugiau, jei spėtų paruošti ambasadoms reikalingas patalpas.

• **PRAĖJUSIA SAVAITĖ MES RAŠĖME**, kad lietuviai kariai, pagaliau užėmė buvusį kariuomenės ramovės pastatą ir ten pastatė savo sargybas. Nors sovietiniai kariai žino, kad tas pastatas iš lietuvių buvo atimtas – (nusavintas) ir jiems nepriklauso, bet lietuvių ir šiuo metu nori išstumti, kad jiems jau reikia Lietuvą apieiti. Dėl tų rūmų prasidėjo nauja įtampa. Net pastebimas didesnis kariuomenės judėjimas, greičiausia, bauginimo tikslu. Mūsų krašto apsaugos patikėtiniai įvykius rūpestingai seka, nes sovietinės karinės jėgos yra užaliarmavusios parašutininčius ramovę iš lietuvių atimti.

• **NUSTATYTA, KAD GEGUŽĖS 23 D. TURĖS ĮVYKTI REFERENDUMAS**, kurame bus pasisakyta ar norima Lietuvoje įvesti prezidento postą. To referendumo pravedimas, kaip kovo 18 d. pranešė, kaštuos 24 milijonus rublių.

• **JAU KELINTA SAVAITĖ IŠ LIETUVOS GIRDIMA**, kad priniginė rinkoj trūksta rublių. Kai kurios įstaigos neturi savo žinioje tiek pinigų, kad laiku išmokėtų algas. Pagal min. pirmininką G. Vagnorių, tai mūsų banko klaida. Esą priemonių tą klaidą greit atitaisyti.

• **JAU PASIBAIGĖ PUSĖ METŲ**, nuo Šalčininkų, Vilniaus rajonų ir Sniečkaus miesto patvarkymo, kad tas sritis tiesioginiai administruotų Vidaus Reikalų Ministerija. Tų sričių nušalintieji labai stengėsi vėl atgauti turėtas teises, bet Aukščiausioji Taryba taip patvarkė, kad tą vyriausybės administravą pratęsė dar pusei metų. Ir Lenkijos užsienių reikalų ministerija jau spėjo įtekti protestą.

• **LIETUVOS GYVENTOJAI SKUNDŽIASI** Svetimos kariuomenės plėšikavimais, nesilaikymu normalios tvarkos, vagiliavimais, teršimu aplinkos. Ko ji ilgiau Lietuvoje užsibūna, tuo daugiau bėdų pridaro.

• **DVI DIENAS, KOVO 15-16 LIETUVOJE VIEŠĖJO NATO** generalinis sekretorius Manfred Warner. Jo viešnagė buvusi NATO organizacijai reikalingos medžiagos surinkimas, pasitarimas su Aukščiausios Tarybos pirmininku Vytautu Landsbergiu, ministru pirmininku Gediminu Vagnorium ir Krašto apsaugos ministru.

NATO generalinis sekretorius, išvykdamas iš Lietuvos padarė pranešimą, kad Lietuvos padėtim labai interesuojasi, nes ji įeinanti į visos NATO apsaugos planus.

• **LIETUVOS SAJŪDŽIO PIRMININKU** ir kitiems metams perrinktas Juozas Tumelis. Ilgoką laiką Sajūdis buvo kaip ir primigęs. Dabar, kada Lietuvoje norima įvesti prezidentinį postą ir siekti naujų reformų, stengiamasi Sajūdį išjudinti. Yra entuziastų, bet yra ir skeptikų.

• **PRANCŪZIJOS PREZIDENTAS MITTERRAND** buvo pakviestas su vizitu atvykti į Lietuvą. Kvietimą priėmė ir Lietuvoje žada lankytis antroje šių metų pusėje.

• **Į LIETUVĄ, O TAIP PAT IR KITAS DVI BALTIJOS VALSTYBES**, šią vasarą atvyks Danijos karalienė Margarita ir jos vyras Henrikas. Tiksliai data dar nenustatyta, bet minima liepos mėnesio pabaiga ir rugpjūčio pradžia.

Danija, kaip žinia, buvo viena iš pirmųjų valstybių, pripažinusi atgautą nepriklausomybę. Jos užsienio reikalų ministras Ellemann – Jensen taip pat pirmasis lankėsi Baltijos kraštuose.

• **PATĮ ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA**, kuriai priklauso žemės ūkio reformos reikalai, nėra patenkinta vykdomais reformos darbais. Darbas eina nenumatyta lėta, iškyla daug ilgai besitęsiančių kliuvinių, atsiranda daug skundų. Lietuvos spaudoje net būna pasisakymų, kad žemės reforma beveik sustojusi.

• **KANADOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERĖ** Barbara Mc Dougall pranešė, kad Kanada Vilniuje atidarė diplomatinę įstaigą ir vadove paskyrė lietuvaite Mirką Šaltmiraitę – Dvarionienę. Diplomatinė įstaiga veikia Draugystės viešbutyje – Čiurlionio 84, kamb. 901. Adresas: PO Box 330 Vilnius 2300, Lithuania.

• **MASKVOJE BUVO SUSITIKĖ** derybas tarp Lietuvos ir Rusijos komisijų mezgantieji atstovai vėl pajudinti greitesnę derybų slinktį, ypač svetimos kariuomenės iš Lietuvos išvedimą. Kovo 19 d. buvo pranešta, kad pasitarimai pasibaigė be jokių rezultatų.

• **VISA EILĖ LIETUVOS FABRIKŲ, DĖL ŽALIAVŲ STOKOS**, darbą yra sumažinę per pusę ar net ir daugiau. Žaliavų, ypač vario iš Rusijos vis dar negauna, nors jau kelis kartus pažadėta laiku atsitiesti.

• **"EUROPOS LIETUVIS"** paskelbė, kad Lietuvos vyriausybės kvietimu pagal Kanados techninės paramos Lietuvai programą, į Vilnių atvyksta dirbti Lietuvos vyriausybės aparate Kanados lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė

Vasario mėn. 28, 29 ir kovo mėn. 1 d. Burlingame, California, Hyatt Regency viešbutyje, įvyko Kalifornijos Respublikonų partijos suvažiavimas. Šiame suvažiavime dalyvavo gubernatorius Pete Wilson, secretary Jack Kemp, ir kiti aukšti respublikonų partijos pareigūnai. Viso apie 2000 atstovų ir svečių.

Šiame suvažiavime pagrindinis uždavinys buvo tinkamai pasiruošti ateinančioms rinkimams. Tad visa programa ir pagrindinės kalbos buvo kaip laimėti rinkimus ir tuo sustiprinti respublikonų partiją.

Šeštadienį priešpiečių metu pagrindiniu kalbėtoju buvo Kalifornijos gubernatorius Pete Wilson. Jo kalba daugiau lietė pačius rinkimus, ir kaip respublikonų kandidatai galėtų laimėti daugiau vietų kongrese bei senate, kad galėtų geriau padėti išrinktam prezidentui.

Vakare, banketo metu pagrindiniu kalbėtoju buvo "Housing Department" sekretorius Jack Kemp. Būdamas geras kalbėtojas įdomiai pristatė kandidatus į Amerikos prezidento vietą. Kalbėdamas apie respublikonų kandidatus pabrėžė, kad privalome remti kandidatą, kuris laikosi respublikonų partijos nusistatytą liniją, o nekrypsta į liberalias idėjas, nes tai tik suskaldytų respublikonų partiją ir privestų prie rinkimų pralaimėjimo. Kalbėdamas apie pereinamąjį metų didžiulius politinius įvykius – komunizmo žlugimą, paminėjo asmenis, kurie daugiausia prisidėjo prie laimėjimo.

Gabija Juozapavičiūtė–Petrauskienė.

Kanadoje gimusi Gabija baigė Toronto universitetą, kur įsigijo socialinio aprūpinimo ir socialinių programų planavimo bei administravimo magistro laipsnį, 18 metų dirbo Ontario provincijos socialinio aprūpinimo ministerijoje.

Kiek vėliau į Lietuvą atvyks ir jos vyras psichologijos mokslų daktaras Rimantas Petrauskas. Jis dėstys Šiaulių pedagoginiame institute. Su Petrauskais laikinai į Lietuvą persikelia ir du jų vaikai.

KALIFORNIJOS RESPUBLIKONŲ PARTIJOS SUVAŽIAVIMAS

Mums, lietuviams, buvo labai malonu girdėti paminėtą Vytautą Landsbergį ir kad lietuviai buvo vieni iš pirmųjų išdrįsę pasipriešinti milžinui – Sovietų Sąjungai.

Sekmadienį generaliniame posėdyje buvo pasiūlyta Kalifornijos Respublikonų Partijai pasirinkti prezidento George Bush kandidatūrą ir jį remti. Klausimą svarstant prieita, išvados, kad reiktų susilaikyti nuo formalaus partijos "endorsement". Tačiau galima pareikšti Kalifornijos Respublikonų Partijos nusistatymą – ką partija remia. Buvo prarastas balsavimas "State straw vote". Už Bush balsavo 741 delegatas ir už Buchanan 92 delegatai. Posėdžiui vadovavo partijos pirmininkas Jim Dignan po paskelbimo rezultatų pastebėjo "Kalifornijos Respublikonų Partija stipriai remia George Bush. Aš galvoju, kad šios dienos balsavimas labai aiškiai tai pasako".

Šiame suvažiavime lietuvių Respublikonų S-ga ir Tautybių Grupių Taryba drauge turėjo parengę vaises "Hospitality Room" kuris buvo atdaras penktadienio vakare. Mūsų aplankė didelis skaičius respublikonų partijos aukštųjų pareigūnų ir kandidatas į senatą Tom Campbell.

Šia proga buvo išdalinta brošiūrų apie Lietuvą. Daugelis svečių sveikino mus Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo proga.

Suvažiavime dalyvavo Liucija Mažeikienė, lietuvių Respublikonų Sąjungos pirmininkė, Vytautas Vidugiris, Tautybių Grupių Tarybos pirmininkas, Helen Vidugirienė, Dalytė Trotmanaitė ir Antanas Mažeika, Los Angeles skyriaus atstovai ir Felicija Brown, San Francisco skyriaus pirmininkė, Vytautas ir Vanda Šliūpai, Bernice Kellogg, Aldona Sehgal, Renius ir Lila Pažėmėnai bei kiti San Francisco skyriaus atstovai.

Antanas Mažeika

KETURI IR KETURI...

Keturi Lietuvos parlamentarai, įvairių politinių grupių, A. Brazauskas, E. Gentvilas, J. Karvelis, ir J. Tamulis, dalyvavo Europos bendrijos posėdžiuose Strasboure. A. Brazauskas vasario 9 d. apsilankė Paryžiaus lietuvių susitikime.

Keturi Kauno miesto tarybos nariai, prancūzų pakviesti, vasario pradžioje stažavosi Paryžiuje. Prieš išvykstant, architektą G. Daniulaitį ištiko širdies smūgis. Jis gydėsi Saint Michel ligoninėje.

DAKTARŲ...

(Atkelta iš 1 psl.)

svečiai nesitikėjo, kad šis paprotis taip plačiai pasklis po kraštą.

1991 m. kovo 30 d. – mėnesį po Kuwaito išlaisvinimo, viena kuwaitų šeima pakvietė vaišėms penkis gydytojus iš karo dalyvavusios 377-sios karo ligoninės grupės (Chattanooga, Ten.). Vaisių metu amerikietis ortopedas pasiūlė tostą Daktarų dienai prisiminti. Jis papasakojo šeiminiškams apie Dr. C. Long, jo atsiekimus medicinoje, jo patriotizmą ir kuklumą.

1910 m. JAV kongresas nutarė pastatyti Kapitoliuje Dr. Long atminimui marmurinę stulą. Ji buvo atidengta 1926 m. kovo 30 d.

1912 m. kovo 30 d. Pennsylvanijos Universitetas pagerbė medaliu savo absolventą Dr. Long.

1940 m. JAV paštas pagerbė Dr. Long pašto ženklu su jo atvaizdu.

1953 m. televizijos filmą "Bless the Man" buvo atvaizduota jo karjera.

1958 m. JAV Atstovų Rūmai paskelbė Daktarų dienos rezoliuciją. Dr. Long'o sąskaita (1842.III.30) už pašalintą auglį nuo paciento James M. Venable kaklo buvo: \$2:00, plus 25 centai už eterį.

Nepamirškite pasveikinti kovo 30 d. savo daktarus.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVATEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH, 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cts. • Premerata metams \$30.00, pusl metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

LIETUVOS MOKSLO
ISTAIGA... SPAUDOJE

Antanas Dundzila

Praėjusiame Dirvos numeryje rašėme apie Vytauto Didžiojo Universitetą liečiančias peštynes Lietuvos

Štai, esminiai duomenys. Prieš dvejetą metų beveik iš nieko Kaune buvo atkurtas prieš bolševikinę okupaciją veikęs Vytauto Didžiojo Universitetas (VDU). Išeivijos akademikai aktyviai dalyvavo atkūrimo darbuose. Pvz., 1989 m. Čikagoje įvykusiame Mokslo ir Kūrybos Simpoziume išeivija išrinko pusę atkuriamo universiteto senato narių. Pirmuoju rektorium buvo išrinktas UCLA, Los Angeles mieste veikiančio universiteto informatikos profesorius Algirdas Avižienis, prorektore — taip pat žinoma išeivijos akademikė Liucija Baškauskaitė. Iš išeivijos atvykusių vizituojančių dėstytojų VDU-e buvo (ir tebėra) jau tikrai virš tuzino. Charakteringa, kad VDU-as yra atkuriamas pagal vaka rietišką aukštųjų mokslo institucijų modelį, ne pagal sovietinį.

Taigi tokio universiteto atkūrimas ir širdį šildo ir daug žada. VDU-o atkūrimas ir įstatymas į vėžes buvo gal vienintelė sritis, kurioje išeivija galėjo pozityviai, kūrybingai ir ne vien tik individualiai (kaip kad, pvz., kokiais nors Aukščiausios Tarybos Prezidiumo talkininkais) prisidėti prie Lietuvos atstatymo pastangų.

Nėra kalbos, kad atkūrimo darbas negalėjo būti lengvas. Visas gyvenimas Lietuvoje jau yra nepaprastai sunkus. Lietuvos institucijas, kaip gimstantį kūdikį, reikia ištraukti iš tos pusšimčio metų komunistinio gyvenimo gimdos. Gi tam darbui priemonės daugumoje yra irgi vietinės, to paties gyvenimo nukaltos ir per dešimtmečius jo nuzulintos. Taigi akademinės programos kūrimas, patalpų, mo-

kymo priemonių reikalai, biudžetas ir lėšos, mokomojo ir administracinio personalo komplektavimas, santykiai su kitomis mokslo įstaigomis Lietuvoje (kurios, be abejo, VDU-e įžiūrėjo visų pirma tik naujai gimstantį varžovą) ir už jos ribų — visa tai buvo ne juokai.

Stebėtina, nes, nežiūrint visų sunkumų, atrodo, kad tas atkūrimo darbas sekasi visai neblogai. Štai, 1990 metų gale iš VDU-o senato posėdžių Kaune grįžęs žinomas Amerikos universiteto profesorius ir senato narys šitaip charakterizavo padėtį: rūpesčių netrūksta, bet rektorius Avižienis tvarkosi visai gerai; tiesa, turėta bėdų su koku tai VDU-o ūkio reikalingu vadovu, kuris į Avižienio nurodymus standartiniai reaguodavo savais argumentais, kodėl tų nurodymų neįmanoma įvykdyti (tai išgirdę, visi besiklausantieji žinoviškai nusišypsojo...).

Deja, 1991 rudenį VDU-o dangus pradėjo niauktis, pradėjo rodytis kritiški straipsniai, ėmė plaukti žinios, Chronologiškai bent man pats pirmasis žinomas straipsnis pasirodė KAUNO TIESOJE (KT) dar pavasarį, 91-IV-18. Po jo praplūpo, štai, šie šaltiniai: KAUNO LAIKAS (KL) - 91-X-5, LITERATŪRA IR MENAS (LM) - 91-X-19, KL-91-XII-4, VASARIO 16 (V16) - 91-XII-16, KT - 91-XII-21, KT-91-XII-31, GIMTASIS KRAŠTAS (GK) - 92-I-3, KL - 92-I-8, KT - 92-I-5. Taigi viešų kaltinimų spaudoje ir atsakymų į juos netrūksta.

Šiuos straipsnius perskaičius (gi kai kurie iš jų nuobodoki, kartojasi, nukrypsta nuo temos ir t.t.), galima daryti tokias išvadas apie iškeltus, vadinkime, "kaltinimus", kaltinimamas "atsakymus" bei "naujus kaltinimus" pirmiesiems kaltintojams.

Su nepasitenkinimu tei-

giama, kad VDU-o vadovybė bandė sau gauti Kaune veikiančią Vilniaus U-to humanitarinį fakultetą, žinoma kartu su jo turtu. Yra užuomenų, kad tai daryta pikto-kai, dabartiniams VDU-o vadovybės nariams keršinant savo buvusiai institucijai. Yra daug užuomenų apie VDU-ę esančią įtampą, peticijas, parašų rinkinį ir piketavimą. Skundžiamasi, kad VDU-as per daug dėmesio skiria griežtiesiems mokslams. Yra nepatenkintų buvusių komunistų buvimu aukštose VDU-o vietose. Yra nepatenkintų per didelę "amerikonizaciją", lygiai kaip yra nepatenkintų tais, kurie VDU-e dirba su didoku buvusių "ideologinių krumpliaračių" bagazu. VDU-e sunkoka praveisti reformas, dėstytojų darbo krūvis bei atlyginimas yra neproporcingas ir t.t.

Smarkiai kritikuojama, o taip pat ir ginama prorektorė Liucija Baškauskaitė. Rektorius viešai skundžiasi L. Baškauskaitės vila, už kurią VDU-as moka 20 tūks. mėnesinės nuomos. Pagal rektorių, prorektorė tinkamai neatlieka savo pareigų, ji buvo tris kartus prašyta atsistatydinti. Paskutinių poros metų bėgyje L. Baškauskaitė tačiau labai gražiai, pozityviai pasirodė įvairių Lietuvos krizių metu.

Kritikuojamas ir rektorius A. Avižienis, nes jis per daug laiko praleidžia kelionėse. Jam išvykus, VDU-ui vadovauja prorektorius, kurio komunistinės praeities darbais niekas nesidžiaugia.

Universitete buvo praves-tas apklausinėjimas, kuriame studentai "išmatavo" akademinio personalo darbą. Taip pat buvo pravesta 490 parašų surinkusi peticija, remianti L. Baškauskaitę. Ryšium su tais parašais buvo atspausdintas vienas pareiškimas, kuriame teigiama, kad parašai buvo surinkti anksčiau ir visai kitu tikslu.

Šio pareiškimo gale autorius saikiai ir protingai argumentuoja: "VDU-as gal ir tikrai ne toks, koks galėtų būti, problemų ne mažėja, o daugėja. Dėl to skaudu, kad dauguma pasirodžiusių straipsnių ne padeda, o kenkia jaunam Universitetui, menkina jo prestižą. Seniai laikas susirinkti VDU studentams, dėstytojams ir vadovams ir kartu jas spręsti..."

Pasakyta šventa tiesa. Mes jau anksčiau DIRVOJE rašėme, kad kai šitokie reikalai kunkuliuoja, privalėtų įsikišti VDU-o senatas.

(1992-II-28)

NUOTAIKOS ALT S-GOS
SKYRIAUS SUSIRINKIME

Daytona Beach, Fla.

Daytona Beach ALT S-gos skyriaus metinis narių susirinkimas įvyko kovo mėn. 9 d., skyriaus narių Antano ir Anne Žindžių namuose. Susirinkime dalyvavo 22 skyriaus nariai. Susirinkimui pirmininkavo pati valdybos pirmininkė Marija Šarauskienė, sekretoriavo Ona Žolynienė.

Pirmininkė, pradėdama susirinkimą pažymėjo, kad nesuradusi norinčio susirinkimui vadovauti pirmininko, todėl šias pareigas pati atliksianti. Pradžioje pagerbti amžinybėn išėjusieji skyriaus nariai, o praėjusiais metais dr. K. Žilinskienė.

Praėjusių metų metinio narių susirinkimo išsamų protokolą perskaitė Kostas Žolynas. Priimtas be pataisymų.

Valdybos išdininkas Pranas Damijonaitis perskaitė paruoštą skyriaus finansinę apyskaitą nuo 1991 m. balandžio 18 iki 1992 m. kovo 9 d. Skyrius turėjo per tą laiką pajamų 2131.30 dol. Išlaidų 1223.09 dol. Kasoje turima 908.21 dol.

Kontrolės komisijos aktą perskaitė Vaclovas Dzenkauskas, pažymėdamas, kad atskaitomybė bei dokumentai vedami tvarkingai ir jokių pastabų nepadaryta.

Valdybos pirmininkė Marija Šarauskienė pažymėjo, kad skyriaus valdyba su-ruošė tautos šventės minėjimą, kurio metu gautos aukos ir iš renginio pajamos 728.00 dol. paskirti Lietuvos ambasados, Washingtono išlaikymui. Tai, palyginus, didelė mažo skyriaus auka ambasadai.

Valdybos vicepirmininko Vytauto Abraitio iniciatyva, pritariant dviem valdybos nariams — K. Žolynui ir Pranui Damijonaičiui, buvo suruoštas labai geras susitikimas šio telkinio lietuvių su Lietuvos AT nare Rasa Rastauskiene. Šį susitikimą parėmė klubo valdyba šimtaine, o dalyviai viešniškai asmeniškai apdovanojo piniginėmis dovanomis.

Tuo praėjusiais metais ir ribojosi skyriaus veikla.

Pirmininkė perskaitė lietuvių Fondo raštą, kviečiantį paremti LF. LF igalioti nis Jurgis Janušaitis paaiškino, kad skyrius jau yra LF narys, įamžintas bus leidinyje, bet siūlė ta proga įnašą padidinti ir pradžioje susirinkimo dalyviai pritarė. Bet kai kuriems susirinkimo dalyviams pasisakius prieš, buvo bandoma dar prie to jungti ir ALT S-gos Tautinės kultūros fondui auką. Ir čia buvo susilaukta

neigiamų pasisakymų ir tas klausimas toliau nebebuvo svarstomas, įnašai nepadidinti.

Karštakai diskusijose dėl veiklos dalyvavo Karalius ir kiti. Į kai kuriuos iškeltus netikslumus atsakė V. Abraitis, J. Janušaitis, ir kiti.

ALT S-gos pirmininko dr. Povilo Švarco ir Rūtos Sakienės susitikimas su žurnl. Jurgiu Janušaičiu ir Vytautu Abraičiu nieko bendro neturėjo su Skyriaus valdyba, o susitikime svečiai prašė Jurgį Janušaitį talkos, ALT S-gos XII seimui ruošiant, ką jis yra pažadėjęs. Pirmininkė pareiškė, kad skyriaus valdyba iki šiol nei iš centro nei iš Seimo rengėjų jokio pranešimo apie seimą negavę.

Susirinkimo dalyviai nutarė ALT S-gos seimui, St. Petersburgui skirti 100,— dol. auką.

Į seimą vyks Vytautas Abraitis, spaudos darbuotojas Jurgis Janušaitis ir gal dar kiti.

Sunkiausia susirinkime problema—valdybos rinkimai. Senoji valdyba — M. Šarauskienė, K. Žolynas ir P. Damijonaitis, baigę kadenciją, atsistatydino. Reikėjo rinkti naują. Čia, kaip ir dažnai kitur, prasidėjo bėdos, Siūlomi kandidatai nei vienas nesutiko. Ir "siūlymai" į valdybą ilgokai tęsėsi ir net protarpiais atrodė padėtis "beviltiška".

Bet pagaliau išeitis surasta. Gediminas Lapėnas pasiūlė šio skyriaus steigėją, ilgametį sąjungos veikėją sugrįžti į vadovavimą Vytautą Abraitį, tačiau sąlyga, kad Vytautas Abraitis pats savo iniciatyva pasikvies valdybon žmones ir sudarys skyriaus valdybą.

Susirinkimas Vytautą Abraitį už tai pasveikino ir tikimasi, kad jis netrukus sudarys skyriaus naują valdybą.

O visų tų priežasčių net neverta minėti, o linkėtina, kad skyriaus valdyba ateityje darniai dirbs, nes šis skyrius, kaip matome, yra gyvas, atlikęs gražių darbų, ruošdamas tautos šventės minėjimus, praveddamas Dirvos ar kitus vajus, suruošęs minėjimuose geras programas. Po gyvų, atvirų pokalbių, pasibaigus susirinkimui, šeiminingai p.p. Žindžiai visus dalyvius pakvietė vaišėm, kur buvo visų gražiai, nuoširdžiai dar valandėlę pabendrauta.

Jurgis Janušaitis

I E V A

Ernst Wichert

Urtė Henrikas Stasas

– Išsiskirti mudu negalim, bet kartu gyventi ir negalim. Ta kerštinga boba Urtė stovi mūsų tarpe. Yra tik vienas būdas viską pataisyti ir tik tai vienas. Jei tu vyras...

Ji nutraukė savo kalbą ir pažvelgė į jį, lyg norėdama jį išprovokuoti. Jį tai nepaprastai jaudino.

– Apie ką tu galvoji? – paklausė jis drabančiu balsu?

– Jei tu vyras... pakartojo ji ir leido jam tą mįslę atspėti. Jos lūpos virpėjo pasityčiojaniai.

– Koks tu išbalęs. Buvai kareivis ir neturi drąsos.

– Aš turiu pakankamai drąsos, Ieva...

– Taip tu turi drąsos ir mane paniekinti. Bet gėdą nuo mudviejų nuplauti ir įrodyti, kad mane myli ir man pažadą ištesėti tu neturi drąsos. Ir net po to, kai Urtė pasakė apie savo klaidą. Eik, tu tikrai ne vyras!

Ji nusijuokė...

– Aš nežinau. Jei tu nežinai, tai ir iš manęs nesužinai. Palik mane vieną. Aš tau atleidžiu vien dėl to, kad dabar visai negerbiu tavęs.

Endrulis atsisėgė švarką, nutraukė nuo kaklo šaliką, kuris atrodė jį smaugia ir prabilo:

– Tu manęs neniekink. Tu teisingai sakai, Ieva. Aš nebūčiau vyras, jei tai... Tik kantrybės reikia ir labai protingai suplanuoti. Juk kitaip ir negali būti. O ta ragana to nusipelnė. Tik kantrybės! Juk veksėlį reikia realizuoti.

Mikelis dabar padavė jai ranką ir, lyg patvirtindamas savo žodžius, ją gerokai pakratė.

– Mudu priklausom vienas kitam, – sušuko jis, – ir jei Dievas mudu nesujungs, tai tegul – velnias. Aš jo nebijau, tik kantrybės! Plen tu artėję vežimas ir Mikelis įspėjo Ievą:

– Geriau, kad mudviejų kurį laiką kartu niekas nematytų. Aš turiu dar ką atlikti pasieny, nes žydai nori savo laimę kitoj sienos vietoj išmėginti. Čia, kur anksčiau peržengdavome sieną, dabar rusai labai seka. Jei kas nors įvyktų, tai žinok, kad aš toli. Gyvuok! Kai man sugrįžus pasimatysim, galėsime vestuves užsakyti.

Mikelis šoko ant arklio ir kaip išprotėjęs atsiplėšė.

Po aštuonių dienų ūkininkė Urtė Endruliene rado lovoje

negyvą. Jos galvos kiaušas buvo perskeltas. Manoma, kad ji buvo miegant nužudyta ir atrodė, kad vieno smūgio užteko ją amžinai užmigdyti. Gydytojai nusta- tė, kad vienu smūgiu ir la- bai aštu įrankiu, būtent kir- viu tai turėjo būti padaryta. Mėsai kapoti kirvukas, ku- ris paprastai buvo, laikomas prie krosnies, buvo dingęs. Bernas miegojo pašarinėj prie arklių, o tarnaitė kiek atokiau kamaroj. Aną naktį jie nieko įtartino nepastebė- jo, nes šunų lojant nebuvo girdėti. Gale namo buvo paliktos į siena atremtos ko- pėčios, viršutinis langas bu- vo atdaras ir medinis už- sklendimas nulaužtas. Tą aukšto pusę, kurioje buvo laikomas sienas, buvo nuo likusios dalies atskirtas tik plonų lentelių užtvara. Vie- na tų lentelių prie kamino buvo atlupta ir čia pat pa- mesta. Per tą plyšį žmogus galėjo lengvai pralįsti. Tad nebuvo sunku iš čia laiptais nusileisti į prieškambarį, o iš ten į miegamą. Atgal iš- brovėlis jau naudojo kitą kelią. Jis matomai pasišali- no per langą. Ant grindų matėsi kraujo lašai, kurie be

abejo varvėjo nuo nešančio kirvio. Kadangi kiemas už lango buvo išgrįstas akme- nimis, tai pėdų nebuvo gali- ma pastebėti. Kambaryje skrynios ir spintos nebuvo paliestos, išskyrus vieną stalčių, kuriame ščimininkė laikė dokumentus. Popie- riai iš stalčiaus buvo išmė- tyti ant grindų. Ar iš esamų dokumentų ko nors trūko, nebuvo galima nustatyti.

Nors kvota buvo gana kruopščiai pravesta, tačiau apčiuopiamų rezultatų ne- davė. Tik viena buvo aišku, kad moteris buvo nužudyta keršto sumetimais. Tačiau surasti kerštintojo nebuvo jokių duomenų. Šiek tiek buvo įtariamas Mikelis, nors nebuvo žinoma, kad Urtė buvo jo veksėlį paėmu- si. Taip pat niekas negalėjo įtarti, kad jis norėjęs jos at- sikratyti ir vėliau vesti Ievą. Juk jis buvo Ievą patraukęs teisman ir ši net kalėjimu buvo bausta. Be to Mikelis po skyrybų buvo retai mato- mas kaime, nes kas naktį jo- davo per sieną su kontra- banda. Aną naktį, kaip tik su dviem ryšuliais buvo pa- sienio sargybos sulaikytas ir susirėmimo buvo sužeistas

jo arklys. Liudininkų paro- dymai laiko atžvilgiu čia ne visai sutiko. Visgi nebuvo rimto pagrindo Mikelį areš- tuoti. Taip po ilgų tardymų prokuroras, nieko neišaiški- nęs, visą tardymų medžiagą laikinai padėjo į šalį, kad ant šio tamsaus įvykio ne- kristų bereikalinga šviesa. Dabar Endrulis jau drąsiau rodėsi kaime. Jis apsigyve- no pas savo svainį Grilių ir dirbo ūkyje. Pasklido gan- das, kad pasienio susišau- dyme žuvo jo arklys ir jis dabar negali daugiau kontra- banda verstis. Kaimynai galvojo, kad geriausia jam dabar būtų susitaikyti su Ieva, nes ją vesti dabar nėra kliūčių. Moterys sutiko tar- pininkauti ir Ieva tokiais ak- cijai nesipriešino. Tad po keliolikos savačių Endrulis vėl sugrįžo pas Ievą ir netru- kus užsakai vėl pasigirdo iš sakyklos.

Tą sekmadienį, kada jų vardai buvo paskelbti, juo- du buvo pastebėti bažnyčio- je. Endrulis per visas pa- maldas klūpojo atrėmęs gal- vą į suolo atramą ir akis išmeigęs į giesmyną. Mėgi- no ir giedoti, bet balsas at- rodė ne iš jo gerklės ateinan- tis. Kai jo žvilgsnis nukry- po į virš altoriaus kabantį nukryžiuotąjį, kuriam iš po erškėčių vainiko kraujo la- šai kaip perlai varvėjo, Mi- kelis net pasipurtė ir susvy- ravęs atsirėmė į piliorių. Nepabaigus paskutinės gies- mės giedoti, jis apleido baž- nyčią. Abu su Ieva važiovo namo. Senė Gaidulienė ėjo pėsčia, nes jos sutarty nebu- vo įrašyta, jog ją Ieva turi vežioti į bažnyčią. Kai Mike- lis jau buvo nukinkęs ark- lius ir juos pašėręs, sugrįžu- si senė Gaidulienė pasitiko jį prie tvarto durų ir užkal- bino:

– Tavo bėriui nebūtų bu- vę sunkiau, jei seną moterį būtų pavėžinęs.

– Kitą kartą susitark su Ieva, – atsakė Mikelis, – nes ji gaspadinė.

– Bet juk tu nori čia tapti ščimininku, todėl į tave krei- pios. Su Ieva kalbu tik rei- kalų prispirta. O tau štai ką patariu: kai važiuosi pro ka- pus nepalik laisvos vietos vežime, nes tau nematant ga- li kas nors atsistoti ir tada arkliams būtų labai sunku.

– Ką tu tuo nori pasaky- ti? – paklausė Mikelis.

Buvo galima pastebėti, kad jis išsigando ir visas nubalo.

– Nieko, mano sūneli, nieko, – pašnibždom atsakė ji.

– Tai tik toks senų žmo- nių įsikalbėjimas, kunigas tokiais dalykais netiki. Mi- rė yra mirė ir užkasti. Bet aš galėčiau prisiekti, kad Urtė aną naktį nuo upelio tarp alksnių prislinko prie tvarto durų ir įėjo į vidų, –

taigi į šitą tvartą. Ji buvo galvą surišusi balta skara, kad jos kaukuolė nesuby- rėtų.

– Kas man rūpi Urtė, – suriko Mikelis prislėktu bal- su, dar su baimę pažvelgęs į tvarto kampą.

Senė atsistojusi ant slenkščio dar priminė jam:

– Juk ji buvo tavo žmo- na, Mikeli, o dabar nori, kad Ieva taptų tavo žmona. Girdėjome ir pirmuosius už- sakus. Tai nenuostabu, kad Urtė atsiliepė.

Teismo ponai pasakė, kad ji kirviu buvo nužudyta. Juk tu žinai, kur ji savo kir- vį prie krosnies laikydavo? Juk gana ilgai tuose namuo- se gyvenai. Niekas kitas taip gerai tų namų nežino. Mikelis nukėlęs vadžias nuo vagies, papurtė jas ir suriko:

– Šalin tu ragana, šalin iš čia, arba...

Senė stovėjo nejudėdama.

– Manęs nemuš, Mike- li, nes gailėsi. Žinai, seni- žmonės stipriai neužmiega ir nevisada galima sakyti, kad jie sapnuoja. Aš, žino- ma, galiu savo liežuvį už dantų laikyti, jei mudu geri draugai būsim ir ką žinau nusinešiu į kapus.

Mikelis nuleido rankas ir mėgino juoktis.

– Tai ką jau žinai, Ką? – paklausė su neapykantą vei- de.

– Ar tu klausėsi špokų kalbos ant stogo, ar juodoji katė žaliom akim tau papa- sakojo?

– Erdmė įrodys, kad tu ją dažnai į lovą kvieti.

– Taip ji dažnai pas ma- ne ateina, ha, ha, ha, matai aš jai patinku. Aną naktį ji iššoko iš lovos ir išlindo per durų angą. Gal ji savo ža- liom akim ir ką nors matė. Juk katės ir tamsoj mato. Bet seną bobą, kuri su juo- dom katėm draugauja, rei- kia kaip raganą ant laužo sudeginti, ha, ha, ha...

(Bus daugiau)

MAISTAS

ŠV. VELYKOMS PRISTATOMAS

Į NAMUS LIETUVOJE.

55 SVARŲ: dešros, sūris, aliejus, kava, cukrus, vaisiai ir kt., \$85.

22 SVARAI vien tik mėsos gaminių, \$85.

11 SVARŲ: dešrų, 6 dėžutės amerikietiškos kavos, \$58.

Prie visų siuntinių galim pridėti aspirino ir vitaminų.

TRANSPAK,

2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
312-436-7772.

ADOPTION:

LOVING CATHOLIC COUPLE WISHES TO ADOPT YOUR NEWBORN, INTO A HOME FILLED WITH SECURITY, HAPPINESS AND LOVE. CONFIDENTIAL (LEGAL) EXPENSES PAID. CALL KATHY AND MICHAEL COLLECT 914-763-6033

SPECIALI KELIONĖ

IŠ BOSTONO IR NEWARKO TIK \$800.00

Į ABI PUSES, Plus JAV mokesčiai
Išvyksta gegužės 22 d. ir grįžta birželio 9 d.
Vietų skaičius ribotas – suinteresuoti
prašom skubiai registruotis

DĖMESIO ŽEMAIČIAMS IR AUKŠTAIČIAMS

Lengviausias kelias į Žemaitiją ir Aukštaitiją yra
per Rygą. Siūlome keliones iš New Yorko JFK į
Rygą, kaina pradedant tik

nuo \$700.00

Į abi puses, plus JAV mokesčiai

Informacijos ir registracijos reikalais kreipkitės į:
Albiną Rudzienienę
Kristiną Mitkutę
BALTIC TOURS
77Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164

Telefonas: 617-965-8080 Telefaksas: 617-332-7781

KŪRYBA IR MOKSLAS

MOTERYS VYTAUTO DIDŽIOJO GYVENIME

Dr. Vincas Kryževičius

Antras tęsinys

Minėtos kelionės aprašymo originalo niekas nėra matęs, o lenkiškąjį vertimą T. Narbutas sakosi gavęs iš Vilniaus universiteto profesoriaus Onacevičiaus, kuris "Kelionės" paskelbimo metu jau buvo miręs. Tai veikiausiai paties T. Narbuto ar Onacevičiaus kūrinys, kuris glaudžiai susijęs su Bychovo kronika. Tik T. Narbutas savaip "pataiso" Vytauto vedybų seką ir nurodo, kad Oną Vytautas vedęs po pirmosios žmonos Marijos mirties. T. Narbutas nurodo dar vieną Vytauto žmonos vardą – Oprasiją. Jis paminėtas kalbant apie 1412 m. donacinius Brastos katalikų bažnyčios reikalus. Kadangi tuo laiku dar buvo gyva kunigaikštienė Ona, Vytauto žmoną Oprasiją tenka laikyti klastote.

Taigi istoriniai šaltiniai patvirtina buvus tik dvi Vytauto žmonas – kunigaikštienę Oną ir Julijoną. Jų buvimą patvirtino ir pats Vytautas savo 1430 m. užrašė.

Kas gi buvo Ona Vytautienė? Bychovo kronikoje pateikta žinia, kad kunigaikštienė Ona buvus Smolensko kunigaikščio Sviatoslavo duktė istorikų ilgai buvo laikoma neginčytina tiesa.

Deja, Lietuvos metraštis, kuris imtas rašyti dar Vytautui gyvam esant tokio fakto visai nefiksuoja. Metraštis, be kita ko, aprašo, kaip Smolensko kunigaikštis Sviatoslavas, Jono sūnus, 1386 m. užpuolė Lietuvos žemes, kaip Lietuvos kunigaikščiai Skirgaila ir Vytautas atrėmė šį užpuolimą. Smolensko kariuomenę buvo sumušta prie Vechros upės, pats kunigaikštis Sviatoslavas žuvo kautynėse, o vyriausias jo sūnus Jurgis buvo sužeistas ir lietuviai jį paėmė nelaisvėn. Aprašoma, kaip Skirgaila, kuris žinojo chirurgijos mokslą ir pats operuodavo sužeistuosius, tvarstė jo žaizdas. Jurgį išgydė ir net nuvežė jį motinai į Smolenską. Vėliau Skirgaila pasodino jį į Smolensko didžiosios kunigaikštystės sostą. Jurgis buvo artimas Skirgailos giminaitis – jo vyresniosios sesers dukters vyras.

Nors metraštyje aptinkame daug visokių smulkmenų, jame neminima jokių giminystės ryšių tarp Vytau-

to ir Sudimantų giminystę, yra Ordino raštas Konstanco visuotiniam katalikų bažnyčios susirinkimui, kuriame sakoma, kad Vytautas klastingu būdu užėmęs Ordino pilį Jurganburgą (Jurbarką), Margenburgą ir Neuhausą "drauge su kažkokiu kitu kunigaikščiu, savo giminaičiu, vardu Sudimantas" ("cum quadam alio duce suo consanguineo Sudamunt nomine"). Senoji Didžiųjų magistrų kronika Sudimantą vadina Vytauto "swoger zudemunt". Iš to, kas pasakytą, aišku, kad Sudimantas buvo kunigaikštis, jo "mage" (viduramžių vokiečių rytiečių kalboje – su tuoktuvių giminaitis), jo "swoger" arba "schwoger" (svainis) ir jo kariuomenės vadas. Taigi, Sudimantas – Vytauto svainis, nes buvo vedęs jo seserį. Būtent, Sudimantą Vytautas mini skunde, teigdamas, jog Jogaila iš jo žmonos brolio atėmęs tėviškę, vėliau susitaikęs su Vytautu, Jogaila ir Sudimantui grąžino jo tėviškę.

Paskutinį tašką po šia istorija galima padėti perskaičius Vytauto skundą Konstanco bažnytiniam susirinkimui prieš Jogailą, kuriame Vytautas nurodo savo antrojo pabėgimo į Ordiną priežastis. Laiške nurodoma, kad iš Vytauto žmonos brolio Jogaila atėmė visą tėvo palikimą, lygiai taip pat pasielgta su Jonu, Algimanto sūnumi, kuris yra vedęs jo žmonos seserį. Nors Vytauto žmonos Onos vardas čia neminimas, bet nėra jokios abejonės, kad čia kalbama ne apie Smolensko kunigaikščius, nes po jų sumušimo jokių žemių iš Smolensko nebuvo atimta. Viskas atiteko Sviatoslavo sūnui Jurgiui ir jo broliams.

Taigi Vytauto žmona Ona nebuvo Smolensko kunigaikštystė. Čia dar paaiškėja, kad Vytautas ir Alšėnų kunigaikštis Jonas, Algimanto sūnus, buvo vedę dvi tikrąsias seseris Sudimantaites: Vytautas – Oną, Jonas – Agripiną. Vytautas artimai bendradarbiavo su Jonu – Algimanto sūnumi, kuris abu kartu lydėjo Vytautą, bėgantį į Ordino valdas. Vytautui laimėjus kovą dėl tėviškės, Alšėnų kunigaikštis Jonas tapo, kaip sakoma, dešiniąja Vytauto ranka ir asmeniškai pasirašinėdavo svarbiausius aktus. 1395 m. žuvus Skirgailai, Vytautas savo vietininku Kijeve paskytė Alšėnų kunigaikštį. Jo sūnaus Andriaus dukterį Sofiją ("Senką") Vytautas išpiršo Jogailai ketvirtąja žmona ir tuo pasirūpino Jogailaičiu dinastijos atsiradimu. Iš šios santuokos gimė Jogailos sūnus Vladislovas ir Kazimieras karaliui jau sulaukus 74 metų. Svarus argumentas, įrodantis Vytau-

to ir Sudimantų giminystę, yra Ordino raštas Konstanco visuotiniam katalikų bažnyčios susirinkimui, kuriame sakoma, kad Vytautas klastingu būdu užėmęs Ordino pilį Jurganburgą (Jurbarką), Margenburgą ir Neuhausą "drauge su kažkokiu kitu kunigaikščiu, savo giminaičiu, vardu Sudimantas" ("cum quadam alio duce suo consanguineo Sudamunt nomine"). Senoji Didžiųjų magistrų kronika Sudimantą vadina Vytauto "swoger zudemunt". Iš to, kas pasakytą, aišku, kad Sudimantas buvo kunigaikštis, jo "mage" (viduramžių vokiečių rytiečių kalboje – su tuoktuvių giminaitis), jo "swoger" arba "schwoger" (svainis) ir jo kariuomenės vadas. Taigi, Sudimantas – Vytauto svainis, nes buvo vedęs jo seserį. Būtent, Sudimantą Vytautas mini skunde, teigdamas, jog Jogaila iš jo žmonos brolio atėmęs tėviškę, vėliau susitaikęs su Vytautu, Jogaila ir Sudimantui grąžino jo tėviškę.

Po kiek laiko Vytautas susipyrko su Sudimantu, nes pastarasis nepritarė Vytauto slaptiesiems planams atsiimant tėvo Kęstučio valdas. Sužinojęs apie Vytauto sumanymą 1389 m. surengti sąmokslą ir užimti Vilniaus pilį, jis apie tai praneša Jogailos broliui Kaributui.

Svarbu nustatyti, kur Sudimantas gyveno: Vytauto ir Ordino 1384 m. sutarties nuoraše, 1393 m. padarytame Marienburge, užrašyta: "Sigillum Sudemoni de Wesisken". Kai kurie istorikai šią vietą pavadino Vėžiškiais. Mano nuomone vokiška pavadinimo transkripcija lietuviškai būtų "Vėžiškės" arba "Vėžiškiai".

Vėžiškiais buvo vadinama pilaitė prie Neries, netoli Vilniaus. Kiti senesniojo Lietuvos metraščio nuorašai tą pačią vietą vadina Vėičušiais, Ikšiais, Veikulišiais.

Vėžiškių pavadinimas Lietuvoje pasitaiko gana dažnai. Tikriausiai tai būta Trakų kunigaikštystės ribas įgijusių Vėžiškių viensėdijos, buvusios prie Sudimanto pilies, dabartiniame Alovės valsčiuje. Vėžiškiai yra pusiaukelėje tarp Vilniaus ir Gardino.

Kadangi 1389 m. Vytauto planas buvo labai rizikingas, jam magėjo būti arčiau Vilniaus. Jei sumanymas nepavyktų ir sąmokslas būtų susektas iš Vėžiškių būtų lengva pasprukti. Be to, iš

IŠEIVIJOS POEZIJA. KAS GALĖTŲ PADĖTI JĄ GERIAU SUPRASTI?

Dovilė Budrytė

Į Lietuvą turbūt su B. Brazdžioniu grįžo ir išeivijos poezija – grįžo ir ėmė belstis į širdis. Galų gale vidurinių mokyklų mokiniai gali atvirai per literatūros pamokas kalbėti ir rašyti rašinius ne tik apie tuos, kurie "apdainavo liaudies grožį" ar "suprato sunkią išnaudojamųjų dalią". Dievaži, pavydžiu dabartiniais dvyliktojams... Taigi grįžti išeivijos poezija grįžo, tik... ar yra noro, poreikio išgylinti, išgyventi, suprasti... Mat ne lengva sočiam alkaną atjausti, nelengva niekada nepradusiems tėvynės suprasti praradimo jausmą... Turbūt nesumeluosiu pasakydama, kad nemaža dalis jaunosios kartos apie savo tautiečius kapitalistinėse šalyse mano kaip apie turtingai, šiltai gyvenančius žmones, karts nuo karto paaukojančius dolerių vargstantiems tautiečiams ir saugojančius begalę sentimentalių prisiminimų apie Tėviškę. Beveik galiu garantuoti, kad didesnė pusė dvyliktojų, rašančių apie išeivijos poeziją, rašo apie "tėvynės ilgesį, kurį patyrė poetas". Patys to jausmo nepatyrę... Žinoma, toks atotrūkis buvo ir

Vėžiškių Sudimantas galėjo susisiekti ir su Kaributu Naugarduke, 1394 m. Sudimantas prie Pabarčių pakliuvo vokiečių nelaisvėn, karo teismo buvo nuteistas ir pakartas už kojų.

Kiti istorikai mano, kad Onos giminė yra ne Vėžiškės, o Eišiškės.

Daugelis kitų aplinkybių rodo, kad Vytauto žmona Ona Sudimantaitė, tikriausiai gimusi Vėžiškėse, buvo tikra lietuvaitė. Nieko bendro su Smolensko kunigaikščiais ji neturėjo.

Daugelis kitų šaltinių taip pat liudija, kad kunigaikštienė Ona buvus lietuvių kilmės. (Bus daugiau)

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro pastutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrūta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00 dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA

19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH. 44119

bus; iš pirmo žvilgsnio didu ma išeivijos poezijos pragmatiskėjantiems Lietuvos lietuviams atrodo ir atrodys perdėm sentimentali ar ilgesinga... Mano nuomone, būtų idealu, jei patys išeiviai, norintys ir galintys rašyti, parašytų lietuviškiems vadovėliams ar periodiniams leidiniams apie tai, kaip jie, gyvenantys su Tėvyne, bet ne Tėvynėje, supranta išeivijos poeziją. Mat dabar daugiausiai apie tai rašo žmonės, Tėvynės nepradę... ***

Jungtinėse Amerikos valstijose studijuojau trečias mėnuo. Jau ilgiuosi namų. Prieš išvykdamą įsimečiau "Literatūros ir meno" gruodžio 21-osios numerį su Stasio Santvaro poezija. Tiesą pasakius, Lietuvoje tie ilgesingais, skausmingais pasirodę eilėraščiai itin nesužavėjo; na, sunku kažkam be Tėvynės... Visiškai priešingas efektas buvo, kai šiuos eilėraščius perskaičiau po poros mėnesių. Ilgesys, skausmas Stasio Santvaro poezijoje išlietas į gamtos, gyvybės, sielos judesį: "Tegu su padėka ir mano meilės žodžiai žvanga, / Te siejloj gėsta sopuliai nedalios ir žuvimo, / Te laikas mano giesmę neša į bekrastį dangų!.." ("Padėka" iš "Saulėlydžio sonetų"). Net nustebau, kad buvo išlikęs ispūdis, jog poetui be galo sunku be tėvynės – nuogų teiginių apie ilgesį Stasio Santvaro poezijoje nėra. Žinoma, šis jausmas gali atgyti metafora "Rytmečio ramybe – ašara giedra, / Toly tyli ir Atlanto vandenai, – / Tik širdy nerimsta sopulio audra (...)", – iš "New haven". Deja, eilučių gylis atsivėrė tik patyrus panašų ir poeto jausmą – Tėvynė toli... Tada ir plykstelėjo mintis: ko gero, apie išeivijos poeziją parašyti geriausiai galėtų patys išeiviai. Lietuvos moksleiviai turėtų savo vadovėliuose turėti nors po keletą žvilgsnių į Aistį ar Santvarą: tarkim, autoritetingo poezijos kritiko, pvz. Komelijaus Platelio, ir jausmingesnio vertintojo, JAU patyrusio ir išgyvenusio Tėvynės netekties jausmą. Tuomet išeivijos, arba Lietuvoje vadinamoji egzodo, literatūra galėtų būti daug geriau suprasta.

VAKARŲ EUROPOS VALSTYBIŲ NUSISTATYMAS Dvigubos PILIETYBĖS KLAUSIMU

Algirdas Budreckis

Buvo pasiteirauta Vakarų Europos Kraštų konsulatuose Bostone dvigubos pilietybės klausimu. Generaliniai konsulai, konsulai ir garbės konsulai Bostone buvo apklausti:

1. Does the Republic (Kingdom) of recognize dual citizenship?

2a. Is this established in your constitution?

2b. Is it established by specific statute?

2c. Is it determined by treaty with other countries?

Atseit:

1. Ar jūsų valstybė pripažįsta dvigubą pilietybę?

2a. Ar tai nustatyta konstitucijoje?

2b. Ar tai išdėstyta ypatingame įstatyme?

2c. Ar tai nustatyta sutartyse su kitais kraštais?

Atsakymai buvo surinkti iš 16 konsulatų. Žemiau pateikiama informacija, suminanti ir konsulo pavardę.

1. Austrija – konsulas dr. Ira Korff. Pagal 1986 m. Austrija nepripažįsta dvigubos pilietybės. Tačiau, vaikai, kurie užsieny gimsta pas austrus tėvus, iki 18 metų amžiaus laikomi austrais. Po to jie gali pasirinkti pilietybę.

2. Kanada – gen. konsulas Thomas McMillan. Kanada pripažįsta dvigubą pilietybę. Žmogus gali išsiimti kitą pilietybę, bet vis tiek lieka kanadiečiu. Įstatymas: Citizenship Act of 14 February 1977.

3. Danija – garbės konsulas Christian Halby. Danija nepripažįsta dvigubos pilietybės. Bet grįžęs į Daniją ir atsisakęs kitos pilietybės, danas gali vėl tapti Danijos piliečiu.

4. Suomija (generalinis konsulas New Yorke). Suomija pripažįsta dvigubą pilietybę. Taigi jei bent vienas tėvų būtų suomis ir vaikas gimtų Amerikoje jis būtų laikomas suomiu.

5. Prancūzija – gen. konsulas Laurent Rapin. Prancūzija pripažįsta dvigubą pilietybę pagal įstatymą. Prancūzų vaikas gimęs užsieny irgi laikomas prancūzų piliečiu.

6. Vokietija – gen. konsulas dr. Walter Gerhardt. Pagal įstatymą Vokietija nepripažįsta dvigubos pilietybės.

7. Didžioji Britanija – gen. konsulas Philip McLean. Pagal įstatymą Didžioji Britanija pripažįsta dvigubą pilietybę. Jei gi-

męs Anglijoje, nors vėliau tapęs kito krašto piliečiu, vis tiek lieka Anglijos pilietis-valdinys.

8. Graikija – gen. konsulas Vassiliss Papaioanuou. Pagal įstatymą Graikija pripažįsta dvigubą pilietybę. Net jei bent vienas senelis graikas, tai anūkas gimęs užsienyje laikomas graikų piliečiu.

9. Airija – gen. konsulas Liam Canniffe. Airija pripažįsta dvigubą pilietybę. Pagal Irish Nationality and Citizenship Act of 1956, airių anūkas gimęs užsienyje laikomas airių piliečiu.

10. Izraelis – gen. konsulas Yaakov Levy. Izraelis pripažįsta dvigubą pilietybę. Kiekvienas pasaulio žydas laikomas Izraelio piliečiu.

11. Švedija – gen. konsulas Wendell N. Gustofson. Pagal 1979 m. įstatymą ir sutartį su kitais kraštais Švedija pripažįsta dvigubą pilietybę. Švedų vaikas gimęs užsieny laikomas švedų piliečiu.

12. Portugalija – gen. konsulas Antonio Lopes da Fonseca. Portugalija pripažįsta daugiapilietybę (multi-citizenship). Bet tie gimę užsieny po 1981 m. spalio 3 d. turi užpildyti dokumentus ir laukti įpilietinimo, kuris portugalų kilmės žmonėms netrunka taip ilgai kaip svetimtaučiams.

13. Šveicarija, garbės konsulo personalas. Šveicarija pripažįsta daugiapilietybę. Šveicarai net gali būti kelių kraštų pilietis ir likti Šveicarijos piliečiu!

14. Olandija – garbės konsulas Maarte Janssen. Iš principo Olandija – Nederlandai pripažįsta dvigubą pilietybę, bet veikia įstatymas, kuris reikalauja formalių atgauti olandų pilietybę, kaip antai, gimimo dokumentai, sveikatos stovio atestatas, įrodymas, kad galės pragyventi (atseit, nenori velferininkų). Buvusiam Olandijos piliečiui atgauti pilietybę gali trukti iki pusantro metų, svetimtaučiai

trunka 5 metai įsipilietinti.

15. Ispanija – gen. konsulas Julio Jacaste. Ispanija nepripažįsta dvigubos pilietybės. Pagal 1982 m. įstatymą, tačiau, ispanų piliečių vaikas gimęs užsienyje laikomas piliečiu iki brandos amžiaus. Po to jis turi teisę pasirinkti pilietybę.

16. Norvegija – garbės konsulas Korsnes Terje. Pagal įstatymą ir sutartis, Norvegija nepripažįsta dvigubos pilietybės. Užsienyje gimęs vaikas iš norvegų piliečių laikomas norvegų iki 22 m. amžiaus, tada jis turi pasirinkti pilietybę. Buvusiam norvegų piliečiui lengviau vėl tapti piliečiu negu svetimtaučiu.

17. Estija – konsulas Arrand Roos (New Yorke). Pagal 1940 m. birželio 16 d. įstatymą, Estija pripažino dvigubą pilietybę; taipogi jei tėvas buvo estas, tai jo svetur gimęs vaikas buvo laikomas estų piliečiu. Dabartinės Estijos parlamentas ruošia pilietybės įstatymo projektą. Pagal šį projektą Estija pripažins dvigubą pilietybę, taipogi jei vaikas gimtų svetur pas estų tėvą ar motiną, tas vaikas bus laikomas Estijos piliečiu.

18. Latvija – ambasadorius Amatols Dinbergs (Washington). Lig šiol Latvija nepripažino dvigubos pilietybės. Dabartinės Latvijos vyriausybė paskelbė įstatymą, kuris nepripažino latvių išeivių piliečiais (analogija su dabatine Lietuva!). Tačiau Latvijos Aukščiausioji Taryba anuliuoja šį įstatymą. Ruošiamas naujas įstatymas, kuris ambasados nuomone bus priimtas. Šis įstatymas pripažins dvigubą pilietybę.

19. Lenkija – Lenkų konsulato juriskonsultas Washington (vardo nedavė). Lenkija į šį klausimą atsako: dviguba pilietybė (obywatelstwo podwojne) – taip ir ne! Dabartinė Lenkija turi sutartį su JAV, pagal kurią lenkų pilietis tapęs JAV piliečiu nustoja būti Lenkijos piliečiu. Tačiau, jeigu jis gali įrodyti lenkišką kilmę, jis be didelių sunkumų gali atnaujinti Lenkų pilietybę, grįžęs į "krajų", nes "Lenkija skaitosi su tautybės principu". Jeigu vaikas gimsta pas lenkus piliečius

Pilėnų tunto Užgavėnių blynų balluje programa atliko pianistai Artūras ir Roma Bandzos. Skautas Laniauskas gėles paduoda R. Bandzienei V. Bacevičiaus nuotr.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS PRANEŠIMAI

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas įvyks 1992 m. gegužės 16 ir 17 dienomis, St. Petersburg, Floridoje, Dolphin Beach Resort viešbutyje, 4900 Gulf Boulevard, St. Pete Beach, FL 33706-9988. Tel.: 1-813-360-7011.

Nakvynių kainos randamos su aplinkraščiu kartu užsieny, jis laikomas Lenkijos piliečiu.

Išvados

Čia pateikiamas neišsamus sąrašas valstybių, kurios turi oficialų nusistatymą dvigubos pilietybės klausimu. Iš 19 kraštų dvylika aiškiai pripažįsta dvigubą pilietybę.

Vieną kraštutinumą užima Kanada, Prancūzija, Didžioji Britanija, Graikija, Airija, Izraelis, Portugalija ir Šveicarija. Šitie kraštai vis tiek laiko savo piliečiais tėvynainius, kurie ir išsiėmė kitas pilietybes. Oficialiai ir grynai iš legalistinio pozicijos Austrija, Volietija Ispanija paneigia šį principą.

Tačiau, įdomu, kad kai kurie kraštai, kurie nepripažįsta dvigubos pilietybės, pripažįsta savo piliečiais, vaikus piliečių, kurie yra gimę užsienyje, arba nesudaro sunkumų jiems įsipilietinti, antai, Austrija, Suomija, Ispanija, Norvegija, ir Lenkija. Atgauti savo gimtojo krašto pilietybę, šitie kraštai siūlo lengvatų, būtent: Danija, Olandija, Norvegija, Lenkija. Pagal šį sąrašą, piliečių ar buvusių piliečių vaikams taikomas jus sanguinis, arba kraujo teisė, būtent teisė į savo tėvų pilietybę.

Neminint konsulų vardų, kai kurie kraštai pripažino, jog JAV verčia svetimtaučius atsisakyti buvusios pilietybės, tačiau, kaip matome, kai kurie kraštai vistiek laiko savaisiais iškeliavusius piliečius. Nors Estija ir Latvija dar nesuformulavo galutinai savo pilietybės įstatymų, tie kraštai linkę pripažinti dvigubą pilietybę.

siunčiamose rezervacijų kortelėse. Prašome skaitlingai apsigyventi viešbutyje, nes tik nuo tam tikro apsigyvenusių asmenų skaičiaus galima nuolaida ir posėdžių salės.

Seimo registracijos pradžia šeštadienį, gegužės 16 d., 9 val. ryto. Seimo atidarymas ir iškilmingas posėdis 10 val. ryto.

Seimo darbotvarkė gaunama vietoje.

Iki š.m. balandžio 15 d. skyriai prašomi Seimo rengimo komitetui pranešti šias žinias:

- Kiek atstovų atvažiuoja
- Kiek dalyvaus bankete
- Kiek kambarių užsako viešbutyje. Už pirmą naktį nakvynės reikia viešbučiui užmokėti iš anksto (kambarių užsakant).
- Kokią patiekalą užsako (žuvį ar steiką) Seimo bankete.

Banketo kaina 25.00 dolerių. Žinias, rezerv. korteles ir čekius už nakvynę siųsti: Mrs. O. Šiaudikienė, 535-68 Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706

Į Sąjungos pirmininkus kandidatų pavardes prašome siųsti Nominacijų komisijos pirmininkui: Mr. V. Abraitis, P.O. Box 1071, Palm Coast, FL 32037

Tikimasi, kad Seime dalyvaus Lietuvos Tautininkų Sąjungos pirmininkas R. Smetona. Numatoma, kad jis JAV-bėse išbus 2-3 savaites. Skyriai, norintys jį pasikviesti, kreipiasi į S-gos valdybos vicepirmininkę R. Sakienę. Svečių kviečiantis skyrius apmoka išlaidas.

Lietuvoje "Vilties" laikraščio ir bendrai tautinės minties spaudos ugdymo labui skelbiamas lėšų telkimo vaju. Vajaus skelbėjai prašo Amerikos lietuvių jiems padėti. Tautinės minties žmonės prašomi šiam kilniam tikslui aukoti. Čekius rašyti: National Lithuanian Society of America, Inc. Čekius siųsti vajuos igaliotiniui: Mr E. Bartkus,

P.O. Box 386, Beverly Shores, IN. 46301. Dr. P. Švarcas ALT S-gos Pirmininkas K. Milkovaitis Sekretorius

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI
AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminius ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablus kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

Ar mano aukos įvertinamos? Kam jos iš tikrųjų padeda?

Vieniši seneliai Telšiuose džiaugiasi gautomis dovanomis iš Caritas bei LKRŠ-os.

"Gydausi jau 13-ti metai, tačiau niekada nepajutau tokio rūpesčio ir pagalbos. Džiaugsmas Lietuvos atgimimu ir pasisekimais susilieja dar su ypatingu bažnyčios, užsienio lietuvių pagalbos pajutimu, kas nepaprastai stiprina ne tik sveikatą, bet ir dvasią. Ačiū visiems besirūpinantiems ir šelpiantiems vaistais Lietuvą. Stiprėjame visapusiškai."

- Irena Ramanauskienė, Telšių gyventoja.

"Jūsų atsiųsti vaistai Kauno Caritui sugrąžino man sveikatą. Sirgau chronišku bronchitu 8 metus, jokie tarybiniai vaistai nieko man nepadėjo. Kai kreipiausi į Kauno Caritą gavau Jūsų atsiųstus vaistus ir jie mane grąžino į gyvenimą".

- Petras Eičinas, Kauno gyventojas.

LIETUVIŲ KATALIKŲ RELIGINĖ ŠALPA VYKDO SAVO "GYVYBĖ LIETUVAI" HUMANITARINĖS PAGALBOS PROGRAMĄ NUO 1990-ŲJŲ METŲ. ŠIAME LAIKOTARPYJE PASIŪSTOS Į LIETUVĄ TIESIOGINĖS PAGALBOS VERTĖ SIEKIA \$9.9 MILIJONUS. VIEN NUO ŠIŲ METŲ PRADŽIOS PERSIŪSTA MEDICININĖS ŠALPOS UŽ VIRŠ \$1.4 MILIJONĄ.

ŠĮ PROJEKTĄ DABAR VYKDOME IR TOLIAU TĘSIME TIKTAI SU LIETUVIŲ VISUOMENĖS PARAMA. SAVO AUKA ŠIANDIEN PADĖKITE MUMS IR ATEITYJE DŽIUGINTI LIETUVOS NELAIMINGUOSIUS.

VIENTIJAMĖS SU RAŠANČIAIS IŠ LIETUVOS IR TARIAME VISIEMS MŪSŲ AUKOTOJAMS NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ AČIŲ!

LKRŠ

**Lietuvių Katalikų
Religinė
Šalpa
Gyvybė Lietuvai**

Siunčiu savo auką paremti "Gyvybė Lietuvai".

☐\$500 ☐\$100 ☐\$50 ☐\$25 ☐\$_____

Pavardė, vardas _____

Adresas _____

Čekius rašyti ir siųsti: Lithuanian Catholic Religious Aid

351 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207

Aukos nurašomos nuo mokesčių.

(d)

BOSTONO ŽINIOS

ANTRAME NAUJOS LB KRAŠTO VALDYBOS POSĖDYJE,

kuris vyko kovo 7-8 d.d. Philadelphijoje, iš Bostono apylinkės dalyvavo Rūta Kalvaitytė, LJS sekr. ir PLJS vicepirm., ir Gintaras Čepas, LB KV vicepirm. organizaciniais reikalais. Tokie posėdžiai vyksta kas 3-4 savaitės, kur svarstoma einamieji reikalai bei išskylančios svarbūs klausimai. R. Kalvaitytė padarė pranešimą apie JAV jaunimo delegaciją VII-ame PLJK, kongreso nutarimus ir ateities planus. G. Čepas ruošia JAV apygardų pirmininkų suvažiavimą, kuris numatomas vykti kovo mėn. gale – balandžio pradžioje Philadelphijoje.

"LAISVĖS VARPO" SUKAKTIS

Kovo 7 "Laisvės Varpo" radijo programa, kurios ilgametis vedėjas yra Petras Viščinis, atšventė savo 39-ąjį gimtadienį. Pastaraisiais metais tai vienintelė lietuviška radijo laida, perduodama iš Brocktono Bostono ir apylinkės lietuviams. Kovo 8-sekmadienio laidoje, buvęs "Amerikos balso" lietuvių programų vedėjas ir šiuo metu Cape Codo LB apylinkės pirm., Alfonsas Petrutis dalykiškai apibūdino "Laisvės Varpo" platų darbo lauką nuo nutautėjimo iki aukščiausio tikslo – Lietuvos laisvės atsiekimo. Šalia nuoširdžių sveikinimų žodžių A. Petrutis prasingai pabrėžė "Laisvės Varpo" reikšmę Bostono Lietuvių kultūriname gyvenime, kuris dėka savo nepailstamo programų vedėjo, P. Viščinio nuėjo turiningą, vaisingą kelią. Pernai P. Viščinis už "Laisvės Varpo" radijo programas pelnė LB kultūros premiją.

KAZIUKO MUGĖJE

Kovo 8 tradicinės Kaziuko mugės eigą sudrumstė skaudi visai Bostono skautijai žinia – Tą patį rytą mirė vienas aktyviausių skautų vadovų, "Žalgirio" Tunto tuntininkas Vytautas Jurgėla. Prieš mugės pradžią visuotina skautų – skaučių su-eiga dalyvaujant Vyr. skautininkei s. Birutei Banaitienei, jos pavaduotojai, s. Laimai Kiliulienei ir Baltijos Tunto tuntininkei Jūratei Aukštikalnienei pagerbtas V Jurgėlos atminimas, uždegta žvakė, išreikšta užuojauta vėlionio šeimai.

Skautų gretos pasipildė naujomis paukštytėmis: Kristina Lingertaitytė, Nomedas Girniūtė ir Vida Žiaugraitė ir vilkiukais – Tomas Subatis ir Laimis de Sa Pereira,

Kurie davė skauto žodį. Porimties ir susikaupimo valandėlės pamažu įsisiūbavo įprastinė mugės nuotaika. Veikė įvairios loterijos, žaidimai, laimės ratas, vyko gyva skautiškų ir tautinių rankdarbių prekyba. Vyr. sk. "Židinys" paruošė gražių suvenyrų, velykinių verbų, pateikė didelį pasirinkimą šventinių tortų bei kitų skanėstų. Lankytojai turėjo progos išsigyti skautiškų gėrybių, išmėginti savo laimę loterijų traukimuose, pasivaikšinti lietuviškais pietumis.

3 va. p.p. prasidėjo vaidinimas "Vyturėlio giesmė", kurį paruošė sesės Stefa ir Lina Subatienės. Jos kasmet ruošdavo Kaziuko mugę vaidinimą, o šįmet žiūrovams buvo pateikta Stėfos parašytas trijų veiksmų vaizdelis, Linos surežisuotas ir pritaikytas Lietuvių Piliiečių Klubo scenai. Tai alegorinis pasakojimas apie Lietuvos miško gyventojus ir paukščius, kuriuos pavergė piktasis Raganius (Gintas Adomkaitis), uždaręs šalies valdovę Laisvę į ledo bokštą. Linksmasis Vyturėlis (Mantas Lingertaitis), kuriam teko pagrindinis vaidmuo sugrąžinant Laisvę, pasitelkė kitus paukščius ir net Vėžlius Ninją, išvaduojant Lietuvos mišką ir visą šalį nuo piktų atėjūnų.

Išradingus kostiumus paruošė vaidintojų tėveliai, de koracijas – Senųjų Lapinų s.v. būrelis, Vyt. Dilba, šviesų ir garso efektus – Adomkaičių šeima.

Žiūrovai ilgai plojo veikėjams ir visiems, idėjusiems darbą ir talentą surengiant įdomų vaidinimą. Mugė, prasidėjusi 11:30 val. ryto tęsėsi beveik iki 5 val. p.p.

NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO MINĖJIMAS CAMBRIDGE.

Kovo 10, 3 val. p.p. Cambridge viešojoje bibliotekoje įvyko renginys, skirtas Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo Vasario 16 ir jos atstatymo, Kovo 11 datoms paminėti.

Šių datų reikšmę trumpai apžvelgė Elena Vasiliūnienė, kurie jau eilę metų yra šių renginių organizatorė. Meninę programą atliko Daiva Mongirdaitė (sopranas), akompanuojant pianistei Lorraine De Gregorio. Ši ryški lietuvių operos solistė atliko kelias operų arijas bei lietuvių liaudies dainas. Renginio dalyviai, atsilankę Cambridge bibliotekoje, turėjo galimybę geriau susipažinti su Lietuvos valstybingumo švente ir išsivystančią muzikinę kultūrą. L.Z.

Kalba JAV LB Krašto valdybos vykdomoji vicepirmininkė advokatė Regina Narušienė.

A. Bagdonavičiūtės – Avanzato nuotr.

VASARIO 16-OSIOS IŠKILMĖS PHILADELPHIJOJE

Šiemet Lietuvos Nepriklausomybės diena visiems lietuviams buvo tikra šventė. Buvo pasiektas visų ilgai lauktas ir išsvajotasis tikslas – Lietuva vėl nepriklausoma valstybė.

Susikaupimas ir nuoširdi padėka vyravo mūsų maldose per šventąsias mišias. Šios dienos ypatinga svarba atsispindėjo šventiniame minėjime, pradedant kunigo J. Andrelio invokaciją bei visų svečių pasisakymais.

Naujai išrinktas Philadelphia miesto meras Edward Rendell perskaitė miesto proklamaciją ir pasveikino visus susirinkusius. O ir kitų kalbose galėjai justi žavėjimąsi tautos ryžtu.

JAV kongresmenas Curt Weldon, dalyvavęs šventiniame minėjime kalbėjo, jog keliaudamas po Lietuvą sutiko daug ypatingų žmonių, klausėsi V. Landsbergio kalbos, buvo parlamente, vaikščiojo po saugumo rūmus, vedžijami čia kalėjusio B. Gajausko, kuris dabar – Aukščiausios Tarybos narys. Teko patirti, – sakė kongresmenas, – kiek išken-tėjo jūsų tauta. Tai matydami, mes visi, tos kelionės dalyviai prisiekėme: mes niekuomet jokiai užsienio valstybei neleisim vėl oku-

puoti Lietuvos.

Kitas iškilnių svečias, Pensilvanijos parlamento atstovas Gerard A. Kosinski, sakė:

"Šiandien Lietuva laisva – ir tai tik jūsų tautos nuopelnas. Aš jau tiek metų dirbu valdžios įstaigose. Per visus darbo metus labiausiai į atmintį įstrigo jūsų nepalenkiamas siekimas – laisvė. Šį siekį jūs įdiegėte savo vaikams ir anūkams, kurie šiandien dirba Lietuvos labui."

Baigdamas kalbėtojas pabrėžė, jog dabar, kai laisvė iškovota, reikalinga įvairi pabalba Lietuvai – tiek materialinė, tiek mokslinė, informacinė. G.A. Kosinski baigė šiais žodžiais: "Kai lankiausi Sovietų Sąjungoje 1987-aisiais ir norėjau nuvykti į Vilnių, man buvo pasakyta: Vilnius "uždarytas". Dabar 1992-ieji. Vilnius niekada nebebus "uždarytas".

Pagrindinė šventinio minėjimo kalbėtoja buvo JAV LB Krašto valdybos vykdomoji vicepirmininkė, advokatė Regina Narušienė. Štai keletas minčių iš jos pasisakymo:

"Čia, išsivijoje, mes turime daug kam būti dėkingi, kad išlaikyta ieruvybė ir

nuolat dirbta Lietuvai. Šian dien su gilia pagarba minime daug organizacijų. Kaip įmanydama dirbo ir visa lietuvių išeivija įvairiuose pasaulio kraštuose.

Pasiektas pagrindinis tikslas – Lietuva politiškai nepriklausoma. Ir išskyla nauji darbai. Turime sutelkti visas jėgas, nes pavieniui nedaug ką tepadarysime. O darbo begalė – reikia padėti persitvarkyti, atsistatyti. Tiesa, negalime tiesiogiai nurodinėti ką daryti, bet patarti, paremti – galima ir būtina. Nebūkime vien tik kritiški visiems procesams, kurie vyksta Lietuvoje. Supraskime vieni kitus ir konstruktiviai bendradarbiaukime.

Bet yra vienas dalykas, kuris dabar mums turi būti svarbiausias – sovietinė armija tebėra Lietuvoje. Reikalaujame, kad ji kuo greičiau būtų išvesta.

R. Narušienė po minėjimo išskrido į Lietuvą, padėti suruošti advokatų seminarą Lietuvoje, kuris vyks birželio mėnesį.

JAV LB Philadelphijos apylinkės ko-pirmininkė K. Volertienė perskaitė JAV Prezidento G. Bush'o sveikinimo telegramą, JAV LB Tarybos narė A. Mašalaitienė – Pensilvanijos valdžios proklamaciją.

Minėjimo dalyviai priėmė ir pasiuntė rezoliuciją JAV Prezidentui G. Bush'ui bei Kongreso nariams. (Rezoliuciją perskaitė JAV LB Pietų New Jersey apylinkės pirmininkas Dr. K. Gudėnas).

Meninėje programoje klausėmės B. Krokio vadovaujamo Liaudies dainų kvarteto atliekamų dainų, fleitisto Remigijaus Audiejaičio. Šoko Philadelphijos lietuvių tautinių šokių grupės "Aušrinėlė" ir "Žilvinas".

Ramunė Kaplerytė – Dainorienė

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

Meninės programos dalyviai – Lietuvių liaudies dainų kvartetas, vadovaujamas B. Krokio. A. Bagdonavičiūtės – Avanzato nuotr.

PONAI

Vladas Vijetkis

Nepriklausomos Lietuvos laikus išeivijoje prisimename lyg Eldoradą. Taip ir savo vaikus mokėme. Nepriklausomoje Lietuvoje (populiariai vadinamoje smetoninėje) niekas nedarė nieko blogo. Visi dirbo tėvynės labui. Varpai skambėjo, artojai arė dirvas, poetai rašė poeziją. Mergelės mylėjo bernelius, žirgai žvangė, kariai patrankas nukreipė į priešą laukė kada jis pasirodys, kad jį suniokotų iki dulkių. Mokytojai mokė vaikus, kad be Vilniaus negalima numirti. Be namių nebuvo. Gal vienas kitas pasigėręs namų neatrasdavo. Bet statistikoje tokių nerastum. Šventėse žygiavo paradeose. Puošėme namus vėliavomis. Visi tai darė vidurinis ir žemutinis luomas. O kaip aukštoji ponybė? Tokios, atsikuriant valstybei, lyg ir nesimatė. Bet ji labai greit atsirado. Priviso ponų kaip grybų po lietaus. Jeigu koks kaimietis atkakdavo į Kauną tiesos ieškoti. Po didelių vargų suradęs jam reikiamą įstaigą, susitikdavo su valdančiąja klase. O ta valdančioji klasė jam sakė: „Ateik rytoj. Dabar mes geriame arbatą“. Žmogelis šiaip ne taip pralaukęs rytojaus, vėl klampėn valdžios duris: „Ateik už savaitės, ponai valdininkai išva-

žiavo į Palangą atostogų.“ Buvo ir taip.

O kas gi tie ponai? Tai gi iš to paties kaimo prakutę bernai. Ir jeigu jų lakiruotus batus nuautum, tai jų kojų tarpupirščiuose dar atrastum karvės blynų liekanų. Bet mes labai didžiavomės, kad taip greit iš pavergtų išsivystė į modernią valstybę.

O kas paskui? Bolševikmečiu ponų priviso dar daugiau. Tik jie nesivadino ponais, bet draugais. Taip draugas komsorgas ar partorgas ar kitoks, taip pat gėrė arbatą ir nekreipė dėmesio į atvažiuosius iš kaimo. Tik dabar tas vadinosi ne ūkininkas, bet kolhozininkas. Biurokratai įsisteigė savo krautuves, savas įstaigas, savas ligonines, savus namus, Vazinėjo limuziniais tik jiems paskirtais keliais. Tie, kurie keikė Smetoną, atbudo. Dabar dar blogiau ir baisiau.

O kas dabar? Po tokios didelės, pusšimtį metų trukusios pamokos, turėjo išmokti, kaip reikia padoriai gyventi. Bet kur tau. Ponai vėl auga kaip grybai po lietaus. Auga ir be lietaus. Štai "Lietuvių Žodyje" tautietis iš San Francisko, pasidžiaugęs Rygos mandagiais tarnautojais, štai ką sako apie Lietuvos biurokratus.

Deja, po Kalėdų atėjo lai

kas apleisti Lietuvą ir skristi namon per Vilniaus aerouostą – eiti per mūsų pačių lietuviškąją muitinę. Na, brolyčiai, tenai tai buvo taip, kad ir šiandien koktu pagalvoti! Pirmiausia, mane pasitiko lietuviai muitininkai – pasipūtę, savimi besidžiaugiantys, išdidūs, nosis parietę ponai. Išžiūrėjo visus mūsų lagaminus ir... prikišo prie kelių išsivežamų suvenyrų. Nebuvo tai kokie vertingi paveikslai, ar ikonai, ar gintarai – ne, tai buvo tik mūsų liaudies meno audiniai ir foto albumai. Na ir pareikalavo užmokėti muitą! Bet kas blogiausia, tai tų ponų atsinešimas – traktavo mus turistus kaip žemiausios klasės sutvėrimus.

Norėčiau, kad Lietuvos valdžia atkreiptų dėmesį į šiuos mūsų muitinės ponaičius. Lietuvai reikia gero vardo užsienyje ir turistinių pajamų. Taip elgdamiesi (blogiau negu buvę SSSR muitininkai!) ne tik kad atstumsime savuosius ir užsienio turistus, bet sugadinsime visos Lietuvos gerą vardą.

Turiu pasakyti, kad dabar yra geroko skirtumo. Dabar mūsų valdžios ponai nebesėdi įstaigose ir negeria arbatos. Dabar jie važinėja po visą pasaulį. Lietuvos premjeras, ministrai, pavaduotojai, padėjėjai, pritarėjai, deputatai, direktoriai ir šiaip sau prisiplakėliai, jeigu jie ne Amerikoje tai kur nors Šveicarijoje, Italijoje, Prancūzijoje ar dar kur ki-

Clevelandienčio E. Prancevičiaus giminaitis, Klaipėdos miesto biologijos muziejaus ir akvariumo direktorius Arūnas Grusas šiuo metu praktikuojasi garsiaame San Diego zoo akvariume Sea World, Californijoje.

tur. O kaip Lietuva? Tegul ji pati tvarkosi. Tokia progą pavažinėti. Kaip tą nepa naudoti? Apšauktų durnu politikierium.

Visi jie skuba į Chicago, nes tai esą pasaulio lietuvių sostinė. Dabar tą garbę nori pasiglemžti Lemontas. Chicagiškiai džiaugiasi. Nereikės tos daugybės svečių priminėti. Bet Chicagoje vis tiek būriai iš Lietuvos. Ir kokių tik nėra. Menotyryninkai (ką jie tyrinėja vienas Dievas žino), dailininkai, keramikai, grafikai, kultūros veikėjai, rašytojai, poetai, aktoriai, dainininkai, šokėjai, muzikantai, deputatai, (tikri ir netikri), jūrininkai, vitražistai, kunigai, profesoriai, daktarai, sergantieji, ištroškę praturtėti, spekulian-

tai, dokumentų pardavėjai, chorai, orkestrai, smuikininkai, pianistai, fotografai, filmų režisoriai, teatralai, solistės, solistai, komunistai, socialistai, katalikai, muzikologai, filatelistai, skulptoriai, architektai, portretistai, istorikai, psichologai, dantistai, ministrai (šiuos sunėkū suskaičiuoti pagal paskirtį. Jų per daug).

Yra ir daugiau, bet kur tau visus išskaičiuoti.

Tad kuklus klausimas: jeigu jie po pasaulį švaistosi, tai kas gi, dirba Lietuvoje?

Manau, kad naujiems po nams išvažinėjus dirba juodadarbiai. Tai tie, kurie Lietuvą atstatė 1918 metais. Jie tebedirba. Be jų nėra Lietuvos.

KELIONĖS Į LIETUVĄ SU SAS LINIJA 1992

Balandžio 6 - 14
Gegužės 4 - 19
Birželio 1 - 16
Birželio 22 - liepos 7
Birželio 23 - liepos 13
Birželio 30 - liepos 20

Liepos 6 - 21
Liepos 7 - 27
Liepos 13 - 28
Liepos 14 - rugpiūčio 3
Rugpiūčio 3 - 18
Rugpiūčio 17 - rugsėjo 1
Rugsėjo 14 - 30

Keliauti galima su grupe ar pavieniai.

Galima pirkti tik lėktuvo bilietą arba pilną ar dalinį patarnavimą Lietuvoje.

Kainos nuo \$799 iki \$2,000. Teiraukitės dėl detalių.

VYTIS TRAVEL, Inc.

2129 Knapp St.
Brooklyn NY. 11229

Tel. 718-769-3300, 1-800-952-0119

FAX 718-769-3302

Telex 216 282

■ Laiškai Dirvai

KAS, KADA IR KOKI KONSTITUCIJOS PROJEKTĄ ATMETĖ?

"DIRVA" Nr. 32 savo 1992 m. vasario 27 d. "Girdėta iš Vilniaus" skiltyje paskelbė, kad Lietuvos konstitucijos projektas esąs atmetas, bet dr. Bronius Nemickas "Lietuvos aide" parašytame straipsnyje vėl ginąs jo tėzes. Kadangi "Dirvos" skiltininkas konstitucijos projekto rengtuves tendencingai sukabina su mano pa varde, jaučiu pareigą trumpai perbėgti konstitucijos ruošos raidą, paneigiančią tas nuogirdas.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios tarybos prezidiumo 1990 m. lapkričio 7 d. sudarytoji konstitucijos rengimo grupė buvo įpareigota paruošti konstitucijos metmenis ir ligi 1990 m. gruodžio 31 d. įteikti prezidiumui. Ji, parengusi Lietuvos Respublikos konstitucijos koncepcijos metmenis (koks griezdiškas pavadinimas!), 1991 m. gegužės 10 d. juos paskelbė vyriausybės laikraštyje "Lietuvos aide" visuomenei svarstyti. Tada prasidėjo Lietuvos spaudoje konstitucijos viešos svarstybos, iškėlusios įvairių siūlymų, pasisakymų. Minėtoji konstitucijos rengimo grupė, atsižvelgusi į visuomenės ir politinių partijų siūlymus, konstitucijos koncepcijos atitinkamai apdorotus metmenis įteikė Aukščiausiosios tarybos prezidiumui.

1991 m. gruodžio 10 d. sudarius 14-kos narių parlamentinę konstitucijos rengimo komisiją (vien tik iš deputatų), į jos rankas perėjo ir tolimesnė konstitucijos ruošia. Aukščiausiosios tarybos prezidiumas 1992 m. vasario 11 d. nutarė tokią šešiatarpsnę konstitucijos priėmimo tvarką:

1) paruošti ir aukščiausiai tarybai įteikti pirmąjį konstitucijos projekto variantą ligi 1992 m. kovo 15 d.;

2) svarstyti projektą aukščiausiojoje taryboje ligi 1992 m. kovo 31 d.;

3) atsižvelgus į pareiktus siūlymus ir pastabas, paruošti projektą parlamentinėje komisijoje visuomenės svarstyboms ligi 1992 m. balandžio 30 d.;

4) leisti viešai projektą svarstyti ligi 1992 m. rugpjūčio 31 d. (tris mėnesius);

5) remiantis visuomenės siūlymais, padaryti parlamentinėje komisijoje reikalingus projekto pakeitimus ir papildymus ligi 1992 m. spalio 1d.;

6) perduoti parlamentinės komisijos pataisytą projektą aukščiausiai tarybai ligi 1992 m. spalio 15 d. Parlamentinė komisija savo ruožtu turėdama paruošti ir konstitucijos priėmimo procedūros projektą. Aukščiausiai tarybai priėmus konstituciją, ji būsimai pateikta tautoklausai (referendumui). Taigi ligšiolinė konstitucijos priėmimo eiga aiškiai byloja, kad kol kas nei aukščiausioji taryba, nei jos prezidiumas jokio konstitucijos projekto dar nėra nei priėmę nei atmetę.

"Dirvos" teiginys, kad "Lietuvos aide" Nr. 19 (1992 m. sausio 29 d.) mano paskelbtasis straipsnis "Lietuvos konstitucinių tradicijų dairantis" ginąs kažin kokio (jau atmesto) konstitucijos projekto tėzes, yra taip pat neteisingas. Kiekvienam, kas skaitė tą mano straipsnį, turėtų būti aišku, kad jis buvo skirtas ne kažin kokio jau atmesto konstitucijos projekto tėzėms ginti, bet pasvarstyti konstituciniams klausimams, kuriuos iškėlė Zenonas Juknevičius, Jonas Prapiestis, Stasys Stačiokas ir Juozas Žilys savo straipsnyje "Apie Lietuvos valstybės konstitucines tradicijas ir jų tęstinumą", paskelbtajame "Lietuvos Aido" 1991 m. spalio 19 d. Įsijungdamas diskusijon su to straipsnio autoriais, savo rašinyje pabrėžiau konstitucinių tradicijų reikšmę Lietuvos valstybingumui, papriešingavau jų siūlomai pernelyg kompli kuotai ir daug laiko suėsiančiai konstitucijos priėmimo tvarkai ir dar padariau savo pastabų vienu kitu jų iškeltą konstitucijos klausimu, bet negyčiau jokio specialaus, tariamai

KODĖL NEIŠNAUDOJAME SAVO POLITINĖS ĮTAKOS?

(Atkelta iš 1 psl.)

1991 metų buvo atsiektas. Tas labai susilpnintų Rusijos demokratines pajėgas ir sužadintų diktatūrinės jėgos nuo Kinijos iki Rytų Europos, nuo Vidurinių Rytų iki Korėjos.

Garsusis radijo komentatorius Daniel Schorr N.Y. Times vedamajame pritaria prez. Niksonui, kad prez. Bushas, besigindamas nuo savo konservatyvaus prezidentinio oponento, drauge su demokratų partijos prezidentiniais kandidatais, kuriems tik rūpi "savi" reikalai, rizikuoja paversti "šalto-

jau atmesto konstitucijos projekto tezių.

Bronius Nemickas,
New Yorkas

*** 02 psl.

KREIPIUOSIU Į GERB. BRONIŲ NEMICKĄ

Dar ir praėjusiais metais gerb. Nemickas, buvęs neatlaidus VLIK-o kritikas, įvairiais klausimais kritiškai pasisakė. Pastaruoju metu B. Nemickas sustojo savo mintimis su skaitytojais dalintis nepaisant, jog atsirado naujų nemažiau aktualių ir svarbių temų Lietuvai išsilaisvinus.

Skaitytojai norėtų pasiskaityti ekspertiskus samprotavimus apie išeivijos lietuviams atimtą Lietuvos pilietybę, apie turėtų nuosavybių negražinimą, žmoniškumą į šalį nenustumiant, bei nuosa vybių išgyjimą Lietuvoje klausimais ir kitka.

Kasperas Radvila
Surfside, Fla.

jo karo" pergalę į pralaimėjimą.

Pentagono strategai, kurie pramatė, kad JAV pasi- liks vienintelė supergalybė, mano, kad nėra reikalo rūpintis grėsiama chaosu buvusioj Sovietų sąjungoj, gyvena savo pačių fantazijos sukurtam pasaulyje. Prezidentas Niksonas apkaltina Vakarų vyriausybes, kad jos neišnaudoja istorinio momento pertvarkyti pasaulį sekantiems penkiasdešimčiai metų.

Jei prez. Jelcinui nepavyktų praveisti savo ekonominių reformų, Rusijos žmonės negrįž į komunizmą, bet dar į baisesnį despotizmą su rusų ekstremistiniais nacionalistais, kurie tuomet gali užimti valdžią.

Prez. Niksonas pasiūlė šešių punktų programą, įskaitant ir humanitarinio maisto ir medicinos siuntas. Laisvosios rinkos korpūsą su Vakarų vadovais išmokyti juos laisvos rinkos įvedimo; išdėstyti sovietų skolas; įsileisti Rusijos eksportą į Vakarų rinką; stabilizuoti rublį; įsteigti vieną Vakarų organizaciją, kuri koordinuotų valdžios ir privačios iniciatyvos projektus.

JAV turi priimti vadovavimo iniciatyvą bei priimti deramą dalį ekonominės naštos. Rizika per didelė, kad būtų galima žaisti centais, tiesiogiai apkaltino prez. Bushą buvęs prezidentas Niksonas. Jis taip pat pripažįsta, kad šiandien užsienio pagalba yra labai nepopuliari, bet didis politinis vadovavimas nėra, kad remti tik tai, kas populiari, bet padaryti populiariu tai, kas nėra populiari ir kas geriau pasitarnauja Amerikai.

Vaidas iš Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo, kuris įvyko Balzeko lietuvių kultūros muziejuje vasario 17 d. Ed. Šulaičio nuotraukoje kalba Stanley Balzekas. Dešinėje – minėjime pagrindinę kalbą pasakęs lietuvių kilmės kongresmanas Richard Durbin, kurio motina yra gimusi Lietuvoje.

“TORVIL” LTD. YOU CAN DO EVERYTHING BY PHONE

TORVIL Ltd. sends its' best Easter wishes to all our friends.

At the same time we would like to inform you of our new catalogue 'TORVIL 92'.

This catalogue includes:

- Food • SWEETS • CIGARETTES • LIQUOR • KITCHEN & BATHROOM Supplies
 - Clothing • SHOES • Bedding • HARDWARE & APPLIANCES • Bicycles
 - Toys & STATIONERY • Pots & Plates • MEDICINE
 - AGRICULTURAL EQUIPMENT & PARTS • TIRES
 - CARPET & FLOOR COVERINGS • INSURANCE
 - FORWARDING OF MONEY & PARCELS
- AND MUCH MORE

CALL TOLL FREE CANADA 1-800-661-0210
U.S.A. 1-800-972-9284 OR 1-800-932-7995

CANADA

Head Office: 63 Galaxy Blvd., Unit 87, Rexdale, Ontario M9W 5P1 Tel: (416) 798-3320 Fax: (416) 798-3321
Branch: 404 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2M9 Tel: (416) 534-3860 Fax: (416) 533-4910

U.S.A.

Head Office: 2136 West Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622 Tel: (312) 278-5258 Fax: (312) 278-0875
Branch: R&R INTERPOSTMIR 1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212 Tel / Fax (716) 894-9880

RELIABLE SERVICE TO YOUR HOMELAND

10% EASTER
discount until April 30

CLEVELANDE ir apylinkėse

LB CLEVELANDO APYLINKĖS METINIS SUSIRINKIMAS

įvyks sekmadienį, balandžio 12 d., 11:45 val. Dievo Motinos parapijos svetainėje. Darbotvarkėje: valdybos, kontrolės komisijos ir kiti pranešimai, dalies valdybos, kontrolės komisijos ir atstovų į LB Ohio apygardos suvažiavimą rinkimas, įvairūs reikalai, klausimai bei pasiūlymai. Valdyba

KOVO 29 D. ĮVYKSTA CLEVELANDO SKAUTIJOS KAZIUKO MUGĖ.

Į mugę atvyksta v.s. Stasys Ilgūnas ir rašytojas Jurgis Jankus. Jie atveža dail. Alfonso Dargio tapybos

darbus. Darbai bus išstatyti Kaziuko mugėje.

MARIJA TRAINY – TRAINAUSKAITĖ

mokėdama metinį Dirvos mokestį, atsiuntė ir \$20 auką. Ji rašo, kad tą auką siunčia savo tėvo Motiejaus Trainausko atminimui, kuris Dirvą skaitė iki mirties, sulaukęs 97 metus. Dėkojame už auką ir gražų savo tėvo prisiminimą.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

HELP WANTED

CANNERY WORKERS / ALASKA
HIRING \$600+ WEEKLY. OVER 8000
OPENINGS. MALE / FEMALE. FREE
TRANSPORTATION. ROOM AND
BOARD. CALL E.I.C. NOW!
1-206-736-7000 EXT. 7804B4

EARN EXTRA INCOME

Earn \$200-\$500 weekly
mailing travel brochures.

For information send a stamped
addressed envelope to:
Galaxy Travel, Inc. P.O.Box
13106, Silver Springs, MD
20911-3106 (10-17)

PARENGIMAI

• KOVO 24 ir 31 d. 7:30 v.v. Dievo Motinos parapijos auditorijoje šokių pamokos ir baliniai šokiai.

• BALANDŽIO 25 d. Grandinėlės parengimas Mažoji šokių šventė

• BALANDŽIO 26 d. Šv. Jurgio parapijos Atvelykio Stalas 11:30 v.r. iki 3:30 p.p.

• GEGUŽĖS 10 d. 12 val. "GINTARAS" Restoranas ruošia specialų Motinos Dienos bufetą.

• GEGUŽĖS 23-25 d. d. Lietuvių Klubas ruošia "Memorial Day" festivalį: "Casino", muzika, šokiai.

• BIRŽELIO 14 d. Sekmadienį 2 val, p.p. Baisiojo birželio minėjimas – ekumeninės pamaldos Dievo Motinos šventovėje rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas

• LIEPOS 26 d. sekmadienyje 12-ą valandą popiet, Žalgirio šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland parke – 17815 Canterbury Rd. Cleveland.

• RUGPIŪČIO 2 d. – sekmadienyje 12-ą valandą popiet LKVS "RAMOVĖ" Cleveland'o skyrius rengia gegužinę prie ežero – Beachland parke, 17815 Canterbury Rd. Cleveland.

• RUGPIŪČIO 16 d. Lietuvių Klubo metinis piknikas nariams ir šeimoms.

• RUGSĖJO 11-13 d. Lietuvių Namų 20 metų jubiliejus ir festivalis.

• RUGSĖJO 12 d. Lietuvių Namų 20 metų jubiliejaus balius.

• SPALIO 3-4 d. JAV LB Clevelando apylinkė ir Ohio apygarda rengia Lietuvių Dienas – Lithuanian Fair Clevelando Dievo Motinos parapijos patalpose.

Neringos skaučių tunto skautės ir Pilėnų skautų tunto skautai
kviečia visus atsilankyti į tradicinę

KAZIUKO MUGĖ

Kuri įvyksta kovo 29 d. 11 val. tuoj po šv. mišių iki 1 val. po pietų
Dievo Motinos parapijos salėje.

Mugėje rasite skaučių ir skautų pagamintus muginukus.

Be to bus ir šilti valgiai.

Savo apsilankymu Jūs paremsite lietuvišką skautiją.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

481-6677

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą rūdiesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

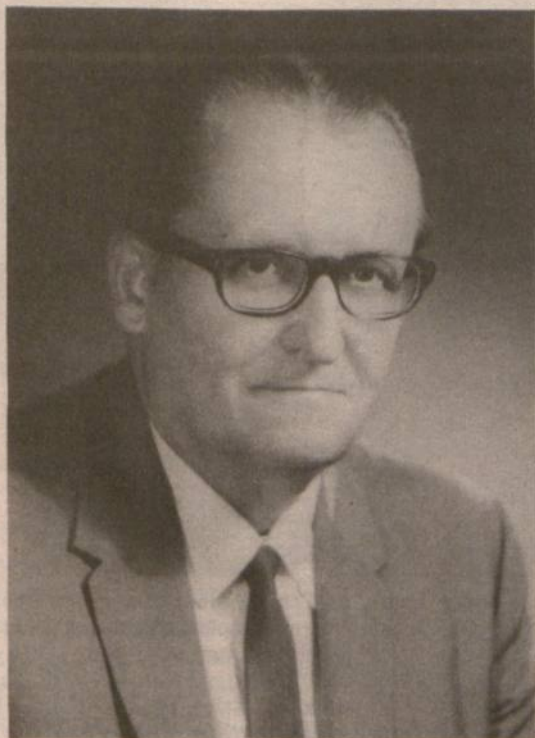
2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

DR. HENRIKAS BRAZAITIS,

sulaukęs 80 metų, po sunkios ligos mirė kovo 13 d. Į šį kraštą atvyko iš Vokietijos, kurį laiką buvęs Bostone, bet greit persikėlęs į Clevelandą ir čia vertęsis medicinos praktika.

Dr. Henrikas Brazaitis gimė Vilniuje rugsėjo 20, 1911 m. Tėvas Povilas buvo žymus advokatas ir Lietuvos teisingumo ministeris. Mama Jonovičaitė buvo labai gero būdo, rami.

Komunistams atėjus, tėvai buvo išvežti Sibiran kur mirė tėvas. Po daugelių metų grįžo suvalgusi mama, kurią sūnus išsikvietė Amerikon.

Dr. Henrikas gražiai prisimindavo savo tėvelius, ypač tą laiką jaunatvėje, kuri buvo praleista prie valgomio jo stalo pokalbiuose įvairiom temom su tėvu. Bet gyvenimo keliu ėjo ne tėvo, bet senelio pėdsakais, pasuko į mediciną.

1936 m. baigė Vyt. Didžio U-to meicinos fakultetą. Dirbo karo ligoninėje. 1940 metais antram pasauliniam karui siaučiant, susituokė su Tamara Čeglokovalte kurią pirma kartą sutiko pas tetą.

Buvo uolus Korp! Fraternitas Lituanica narys. Daug kadencijų pirmininkavo OLGD-jai. 1968-69 metais buvo Pasaulio ir Amerikos Liet. Gyd. S-gos pirm. visuomeniniams reikams PLB valdyboje. Vėliau nemažai siejojo Clevelande Lietuvių Sodybos namais kuriuose buvo vienas iš pirmutinių direktorių.

Be visos Lietuviškos visuomeninės ir profesinės veiklos, Dr. Brazaitis buvo ir kultūros mėgėjas. Kartu su žmona rėmė ir lankė Clevelando Playhouse teatrą ir

Clevelando symfoninį orkestrą.

Su velionim atsisveikino dabartinis O.L.G.D. pirmininkas Dr. D. Degesys. Dar kalbėjo Dr. A. Butkus, Dr. J. Skrinska, meldėsi ir kalbėjo kun. G. Kijauskas. Dalyvavo daug profesijos draugų, artimųjų. Velionio palaikai buvo sudeginti.

Visi atsisveikinimo dalyviai T. Brazaitienės ir dukters su anūke, buvo pakviesti į jų namus kavos puodui.

MUMS RAŠO:

Mano mamytė Marta Švarcienė mirė vasario 16 d. ir palaidota 20 d. Šv. Jono kapinėse Collinsville IL., ji buvo 101 metų.

Regina Švarcienė atsiuntė 50 dol. mano mamytės atminimui, kuriuos persiunčiu Dirvai.

Su pagarba Vanda

Tervydienė

Dirva nuoširdžiai dėkoja už prasmingą paramą.

PIRMININKAUJA AMERIKOS PABALTIEČIŲ KOMITETUI

Jungtinio Amerikos Pabaltiečių Komiteto (JBANC) metinis posėdis įvyko kovo 15 d. Wash. D.C. Dalyvavo ALTo pirmininko pavaduotojas Kazimieras Oksas, ALTo atstovas Wash. D.C. dr. Jonas Genys, Vyčių atst. Vincent Boris, Estų Tarybos pirm. J. Simonson, Latvių S-gos pirm. dr. O. Pavlovskis ir kiti jų atstovai – antrininkai.

Šiais metais latviai, eilės tvarka, šio komiteto pirmininkavimą perdavė lietuviams – Amerikos Lietuvių Tarybai. Dabar JBANC (Joint Baltic American National Committee) prezidentu yra ALTo pirm. G. Lazauskas, prez. pav. K. Oksas, o JBANC Wash. D.C. pirmininku yra dr. J. Genys. Komitetas jau veikia 32-ri metai.

ALT inf.

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auکوjo:

Abramaitis J., Palos Hts. ... 10.00
Agurkis J., Omaha 10.00
Bakūnas S., Cleveland 5.00
Barčas A., Sun City W. 20.00
Bartkus E., Beverly Shores .20.00
Bražėnas A., Royal Oak 10.00
Čečkus B., Dearborn Hts., .. 10.00
Chainas V., Naples 20.00
Kučiauskas I., Baltimore ... 10.00
Kuzmickas S., St. Pete. 5.00
Linkus K. Miami B. 10.00
Mikaila J., Seminole 15.00

Ilgamečiui buvusiam Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pirmininkui

DR. HENRIKUI BRAZAIČIUI

mirus, jo mylimą žmoną TAMARĄ ir dukrą KRISTINĄ su šeima nuoširdžiai užjaučia

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija

Ilgamečiui "Sodybos" direktoriui

A. A.

DR. HENRIKUI BRAZAIČIUI

mirus, žmonai TAMARAI, dukrai KRISTINAI ir artimiesiems reiškiamo giliai užuotautą

Lietuvių Sodybos Valdyba

KOVO MĖN. DARBAI SODE IR DARŽE

Orui pagerėjus ir kada temperatūra pasieks 45-50 F patartina sodinti vaismedžius, dekoratyvinius krūmus, vynuoges, vaisinius krūmus, serbentus, avietes, mėlynės ir kt.

Dar nevėlu genėti vaismedžius, vynuoges, trumpinti pagrindinių šakų augimą, retinti vidujines šakas, paliekant medžio ar krūmo vidų orui ir šviesai prasiskverbti. Būtinai pašalinti negyvas medžio dalis. Tas pats taikoma ir vaisiniams krūmams.

Laikas paruošti darželysves daržovėms. Žemė privalo būti pakankamai sausa. Žemę reikia perkasti apverčiant 10-12 colių.

Laikas rožes karpyti paliekant stiprias, sveikas šakeles ir kirpti virš 12-18 colių. Pašalinti sausas ir ligotus šakeles.

Purkšti vaismedžius ir dekoratyvinius krūmus ža-

liuosius ir žydinčius apsaugai nuo kenkėjų. Preparatus vartoti "dormat oil spray" gaunami Garden Centre par duotuvėse reikia naudoti pagal Co. instrukcijas.

Kovo mėn. yra tinkamas laikas tręšti vaisinius, dekoratyvius medžius, krūmus išbarstant sausas trąšas aplink medį ar krūmą kad tos trąšos patektų į maitinimo šaknis, kurios paprastai yra tokio pat ilgio kaip viršutinės šakos. Trąšas vartoti 5-10-10 arba 10-6-4.

Pievas reikia švariai išgrębti, plikas vietas atsėti, tręšti vartojant 50% organines trąšas formulės 18-9-5, Scotts products yra geros trąšos, turi specializuotas formules plus reikiamus chemikalus.

Kovo mėnesį dar maitinkime paukštelius, kurie čiulbės mums visą vasarą.

V. Apanius

Miškinis M., Orchard L. 20.00
Račius J., Phoenix 5.00
Rumbaitis M., Daytona B. ... 20.00
Siliūnas B., Chicago 20.00
Stapulionis G., Surfside 20.00

Tervydienė V., (A.a. R. Švarcienės atminimui) 50.00
Bilvaišas B., Lawton 10.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

A. A.

MARTAI ŠVARCIENEI

mirus, Jos sūnų, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybos pirmininką DR. POVILĄ ŠVARČĄ su šeima, užjaučia ir netekties skausmu dalinasi

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Čikagos Skyrius

Mylimai Mamytei

A. A.

MARTAI ŠVARCIENEI

mirus, sūnų DR. POVILĄ ŠVARČĄ Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininką, jo šeimą ir visus artimuosius giliai užjaučiame.

A. L. Tautinės Sąjungos Daytona Beach skyrius

Skyriaus nariui inžinieriui

VYTAUTUI JURGILAI

mirus, jo žmoną ALDONĄ, sūnų VYTAUTĄ ir visą šeimą užjaučia ir kartu liūdi

L. T. Sąjungos Bostono skyrius.